

ЗАКОН ЗА ПОТРЕБИТЕЛСКИЯ КРЕДИТ

Глава първа. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) Този закон урежда:

1. изискванията за предоставяне на потребителски кредит;
2. условията и реда за регистриране на кредитните посредници и контрола върху тях;
3. условията и реда за регистриране на кредиторите по този закон, предоставящи потребителски кредит и контрола върху тях;

(2) По смисъла на този закон потребителски кредит е договор за кредит, въз основа на който кредитор предоставя или се задължава да предостави на потребител, кредит под формата на разсрочено плащане, заем или друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договори с продължително изпълнение за предоставяне на услуги или за доставка на стоки от един и същи вид, при които потребителят заплаща за услугите или стоките чрез вноски през целия срок на предоставянето им.

Чл. 2. Законът има за цел да:

1. осигури защита на потребителите чрез създаване на условия за вземане на информирано решение при получаване на потребителски кредити;
2. осигури условия за отговорно поведение на кредиторите и кредитните посредници при предоставяне на потребителски кредити;
3. насърчи отговорно поведение на потребителите при получаване на потребителски кредити с цел предотвратяване на прекомерната им задължнялост.

Чл. 3. (1) Разпоредбите на закона се прилагат за:

1. договори за потребителски кредити, чийто общ размер не надвишава 100 000 EUR, или равностойността им в друга валута по курса на Българската народна банка към датата на сключване на договора;
2. договори за кредит, чийто общ размер надвишава максималния размер, посочен в т. 1, които не са обезпечени с ипотека или друго сравнимо обезпечение върху недвижим имот, нито с право, свързано с недвижим имот и които се предоставят за ремонт на недвижим имот;
3. договори за кредит под формата на овърдрафт;
4. договори за кредит под формата на свръховърдрафт с изключение на разпоредбите на чл. 5 – 15, чл. 22, ал. 1 – 4, чл. 24 – 25, чл. 27 – 29, чл. 31, чл. 33 – 35, чл. 40, чл. 43 – 44, чл. 47, чл. 50 - 67 и чл. 70;
5. договори за кредит, които се отнасят до разсрочено плащане или други начини на погасяване на задължение, когато потребителят вече е в неизпълнение или е вероятно да изпадне в неизпълнение.

(2) Разпоредбите на закона, с изключение на разпоредбите на чл. 8, ал. 2, т. 4 – 6, чл. 10, ал. 9 и 10, чл. 11, ал. 5 и чл. 25, ал. 5 се прилагат за:

1. договори за кредит, при които кредитът се отпуска без лихва и без никакви други такси;

2. договори за кредит, съгласно чиито условия кредитът трябва да бъде погасен в срок от три месеца и се дължат само незначителни такси.

Чл. 4. Разпоредбите на закона не се прилагат за:

1. договори за кредит, обезпечени с ипотека, друго сравнимо обезпечение върху недвижим имот или с друго вещно право върху недвижим имот;

2. договори за кредит с цел придобиване или запазване на вещно право на собственост върху земя или сграда, която е построена или предстои да бъде построена, включително помещения, използвани за търговска, стопанска или професионална дейност;

3. договори за кредит, чийто общ размер надвишава 100 000 EUR, или равностойността им в друга валута по курса на Българската народна банка към датата на сключване на договора;

4. договори за кредит, при които кредитът се отпуска от работодател на негови служители като вторична дейност без начисляване на лихва или при годишен процент на разходите, който е по-нисък от преобладаващия на пазара и не се предлага на широк кръг лица;

5. договори за кредит, сключени с инвестиционен посредник по смисъла на Закона за пазарите на финансови инструменти или с кредитни институции по смисъла на Закона за кредитните институции, с цел да се позволи на инвеститор да осъществи сделка с един или повече от финансовите инструменти, по смисъла на Закона за пазарите на финансови инструменти, когато инвестиционният посредник или кредитната институция, предоставящи кредит, участват в такава сделка;

6. договори за кредит, които са в резултат на уреждане на спор пред съд или друг орган, установен със закон;

7. договори за наем или лизинг, при които не се предвижда задължение или възможност за закупуване на предмета на договора нито в самия договор, нито в друго отделно споразумение;

8. договори за кредит, които се отнасят до разсрочено плащане, при които:

а) доставчик на стоки или услуги, без предлагане на кредит от трета страна, предоставя на потребителя време да плати стоките или услугите, доставени от него;

б) покупната цена се дължи без лихва и без никакви други такси и само с ограничени такси, които се дължат от потребителя при забавено плащане;

в) плащането трябва да се извърши изцяло в срок от 50 дни от доставката на стоката или услугата.

9. договори за кредит, които се отнасят до разсрочено плащане и които се предлагат от доставчици на стоки или услуги, които не са микро-, малки или средни предприятия по смисъла на Закона за малките и средните предприятия, когато предлагат услуги на информационното общество по смисъла на Закона за електронната търговия, състоящи се в сключването на договори от разстояние с потребители за продажба на стоки или предоставяне на услуги по смисъла на Закона за защита на потребителите, при които са изпълнени следните условия:

а) трета страна нито предлага, нито купува кредит;

б) плащането трябва да се извърши изцяло в срок от 14 дни от доставката на стоките или услугите и

в) покупната цена се дължи без лихва и без никакви други такси и само с ограничени такси, които се дължат от потребителя при забавено плащане.

10. договори за кредит, които се отнасят до разсрочено плащане на съществуващ дълг, за което потребителя не дължи разходи;

11. договори за кредит, при сключването на които потребителят се задължава да предостави като обезпечение вещь за съхранение при кредитора и при които отговорността на потребителя е строго ограничена до предоставената вещь;

12. договори за кредит, сключвани с ограничен кръг лица по силата на законови разпоредби в обществена полза, които са без лихва или са с лихва, по-ниска от преобладаващата на пазара, или при други условия, които са по-благоприятни за потребителя от преобладаващите на пазара;

13. договори за кредит под формата на дебитни карти за разсрочено плащане, които се предоставят от кредитна или платежна институция, при които кредитът трябва да бъде погасен в срок от 40 дни и за които не се начисляват лихви и се налагат само ограничени такси за предоставянето на платежната услуга;

14. договори за кредит, предоставяни от взаимоспомагателни каси и кооперации на техните членове, без лихва или при лихва, по-ниска от преобладаващата на пазара.

Чл. 5. Предоставянето на информация от кредиторите и кредитните посредници на потребителите по този закон е безвъзмездно, независимо от носителя на който се предоставя информацията.

Чл. 6. (1) Кредиторите и кредитните посредници не могат да осъществяват пряка или непряка дискриминация спрямо потребители, които търсят, сключват или са страна по договор за потребителски кредит по причини, въз основа на тяхната раса, пол, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

(2) Условието за предоставяне на кредит, прилагани и предоставени на разположение от кредиторите и кредитните посредници не могат да съдържат дискриминационни разпоредби въз основа на признаците по ал. 1.

(3) Забраните по ал. 1 и 2 не изключват възможността да се прилагат различни условия за предоставяне на кредит, когато те са надлежно обосновани от обективни критерии.

Глава втора. Реклама на потребителски кредит

Чл. 7. (1) Всички рекламни и търговски съобщения за потребителски кредит трябва да са верни, ясни и да не въвеждат потребителите в заблуждение.

(2) Забранява се използването в рекламите и търговските съобщения по ал. 1 на текстове, които може да въведат потребителя в заблуждение относно предлагането на даден кредит, разходите по него, или общия размер на кредита.

Чл. 8. (1) Всяка реклама на потребителски кредит трябва да съдържа ясно и видимо предупреждение за информиране на потребителите, че вземането на кредит струва пари, чрез използване на израза „Внимание ! Вземането на кредит струва пари“ или друг подобен израз.

(2) Всяка реклама на потребителски кредит, която посочва лихвен процент или друго число, свързано с разходите по кредита, трябва задължително да съдържа информация за:

1. лихвения процент, фиксиран и/или променлив, приложим към кредита, заедно с информация за всички разходи, включени в общите разходи по кредита за потребителя;

2. общия размер на кредита;

3. годишния процент на разходите по кредита;

4. срока на кредита, когато е приложимо;

5. когато кредитът се предоставя под формата на разсрочено плащане за покупка на стоки или услуги, цената в брой и размера на авансовото плащане.

6. когато е приложимо, общата сума, дължима от потребителя, и размера на вноските.

(3) Информацията по ал. 2 трябва да бъде лесна за четене или, когато е приложимо, ясна за слушане и да бъде съобразена с използваното техническо средство за реклама и се предоставя по ясен, кратък и видим начин. Тази информация се предоставя чрез представителен пример.

(4) Когато в рекламата за потребителски кредит се посочва годишния процент на разходите, но не се посочва лихвения процент или друго число, свързано с разходите по кредита, изискванията на ал. 2 не се прилагат.

(5) Алинея 2, т. 5 и 6 не се прилагат, когато използваното електронно средство за реклама не позволява информацията по ал. 2 да се визуализира. В тези случаи

потребителят има достъп до тази информация чрез кликване или скролване на екрана без да се засягат разпоредбите на чл. 68б - 68м от Закона за защита на потребителите.

(6) Когато сключването на договор за допълнителна услуга, свързана с договора за кредит, е задължително за получаване на кредита или за получаването му при предлаганите условия, но стойността на тази услуга не може да бъде определена предварително, в информацията по ал. 2 се посочва по ясен, кратък и видим начин задължението за сключване на този договор.

(7) Когато използваното електронно средство за предоставяне на информацията по ал. 2, т. 5 и 6 не позволява нейното визуализиране по начин, който е ясен и видим за потребителя, потребителят има достъп до нея чрез кликване или скролване на екрана без да се засягат разпоредбите на чл. 68б – 68м от Закона за защита на потребителите.

(8) Забранява се реклама на кредитни продукти, която:

1. насърчава потребителите да търсят кредит, като твърди, че кредитът ще подобри финансовото им положение;

2. посочва, че действащите договори за кредит или договорите за кредит регистрирани в Централния кредитен регистър оказват слабо или не оказват никакво влияние при разглеждане на заявлението за отпускане на кредит;

3. създава невярно впечатление, че предоставянето на кредит води до увеличаване на финансовите средства, замества спестяването или, че може да подобри жизнения стандарт на потребителя;

4. подчертава лекотата или бързината, с която може да се получи кредит;

5. твърди, че дадена отстъпка е обвързана с условие за сключването на кредит.

Глава трета. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Раздел I. Предоставяне на обща информация.

Чл. 9. (1) Кредиторите или кредитните посредници осигуряват на разположение на потребителите по всяко време обща информация за договорите за потребителски кредит, наричани по-нататък „договори за кредит“.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя по ясен и разбираем начин на хартиен или на друг траен носител по избор на потребителя, като всички елементи на информацията се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12.

(3) Информацията по ал. 1 и 2 съдържа:

1. данни, идентифициращи кредитора, съответно кредитния посредник, включително постоянен адрес, съответно седалище и адрес на управление, включително телефонен номер, адреса на електронната поща на лицето, предоставящо информацията;

2. целите, за които може да се използва кредитът;
3. възможния срок на договора за кредит;
4. вида на приложимия лихвения процент - фиксиран и/или променлив, заедно с кратко описание на характеристиките на фиксирания и/или на променливия лихвен процент, включително и свързаните с тях последици за потребителя;
5. представителен пример за общия размер на кредита, общите разходи по кредита за потребителя, общата сума, дължима от потребителя, и годишния процент на разходите по кредита;
6. възможни други разходи по кредита, които не са включени в общите разходи по кредита за потребителя, дължими по договора за кредит;
7. възможните начини за изплащане на кредита, включително пример за броя, периодичността и размера на погасителните вноски;
8. условията, пряко свързани с предсрочно погасяване на кредита;
9. информация за правото на потребителя да се откаже от договора за кредит;
10. допълнителните услуги, които потребителят е длъжен да ползва, за да получи кредита, или за да получи кредита при предлаганите условия, и когато е приложимо, разяснение, че потребителят има право да закупи допълнителните услуги от друго лице, различно от кредитора;
11. предупреждение за възможните последици при неизпълнение на задълженията, свързани с договора за кредит.

(4) Кредиторите и кредитните посредници предоставят информацията по ал. 1 и 2 в техните търговски помещения най-малко на хартиен носител.

Раздел II

Предоставяне на преддоговорна информация

Чл. 10. (1) Кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя ясна и разбираема преддоговорна информация за предлагания кредит, необходима за сравняване на различните предложения за кредит и за вземане на информирано решение за сключване на договор за кредит, съобразно изразените от него предпочитания и въз основа на предлаганите от кредитора условия на договора.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя своевременно преди потребителят да е обвързан от предложение или от договор за предоставяне на кредит, включително и при използване на средства за комуникация от разстояние.

(3) Когато информацията по ал. 1 е предоставена по-малко от един ден преди потребителят да е обвързан от предложение или от договор за предоставяне на кредит, кредиторът или кредитният посредник изпраща напомняне на потребителя за възможността да се откаже от договора за кредит и за условията за упражняване на правото на отказ от сключения договор. Кредиторът или кредитният посредник изпраща напомнянето на потребителя на хартиен или друг траен носител, избран от потребителя,

посочен в договора за кредит не по-малко от един ден и не по-късно от седем дни след сключване на договора за кредит, или след отправяне на обвързващото предложение от потребителя.

(4) Информацията по ал. 1 се предоставя безвъзмездно на хартиен или друг траен носител, избран от потребителя във формата на стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити, съгласно приложение № 1. Всички елементи на информацията във формуляра се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12. Кредиторът или кредитният посредник е изпълнил задължението за предоставяне на информация по ал. 1, когато е предоставил стандартния европейски формуляр.

(5) Информацията по ал. 1 се представя по ясен начин в първата част на стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити и съдържа следните елементи:

1. данни, идентифициращи кредитора, съответно кредитния посредник, включително постоянен адрес, съответно седалище и адрес на управление на лицето, предоставящо информацията;
2. общият размер на кредита (максималния размер или общата сума, предоставена по договора за кредит);
3. срокът на договора за кредит;
4. лихвеният процент по кредита или всички лихвени проценти, ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти;
5. годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя;
6. наименование на стоките или услугите и тяхната цена в брой, когато кредитът е под формата на разсрочено плащане на стоки и услуги, или при свързани договори за кредит;
7. разходите, в случай на просрочени плащания, т.е. лихвеният процент, който се прилага при просрочени плащания, начините за неговото променяне, и когато е приложимо всички разходи, които се дължат при неизпълнение на договора;
8. информация за размера, броя и периодичността на дължимите от потребителя погасителни вноски, и когато е приложимо, последователността на разпределение на вноските, различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;
9. предупреждение за последиците от пропуснати или забавени плащания;
10. наличието или липсата на право на отказ и, когато е приложимо, срокът за отказ от договора;
11. наличието на право на предсрочно погасяване, и когато е приложимо, информация за правото на кредитора на обезщетение;

12. адрес, телефонен номер, е-мейл адрес на кредитора, и когато и приложимо, на кредитния посредник.

(6) Кредиторът или кредитният посредник предоставя информацията по ал. 1 на български език или на друг език, ако е уговорено между страните.

(7) Задължението за предоставяне на информация по ал. 1 се прилага и за договорите за кредит от разстояние. При предоставяне на кредит от разстояние, кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя своевременно преди сключване на договора за кредит стандартния европейски формуляр, съгласно приложение № 1.

(8) Когато не е възможно да бъдат показани по видим начин на една страница всички елементи на информацията по ал. 5, кредиторът или кредитният посредник ги показва в първата част на стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити, на не повече от две страници. В този случай, информация по ал. 5, т. 1-7 се показва на първата страница на формуляра.

(9) Предоговорната информация по ал. 1 съдържа следните елементи, които се представят след информацията по ал. 5, като се отделят от нея:

1. видът на кредита;

2. условията за усвояване на кредита;

3. лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и всеки индекс или референтен лихвен процент, свързани с първоначалния лихвен процент, когато има такъв, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; когато в зависимост от обстоятелствата се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти;

4. когато договорът за кредит предвижда различни начини на усвояване, с прилагане на различни разходи или различни лихвени проценти, и кредиторът използва допускането, предвидено в част 3, бук. г на приложение № 3, посочване, че други начини на усвояване на съответния кредит може да доведат до по-висок годишен процент на разходите по кредита;

5. когато е приложимо, разходите за поддържане на една или повече задължителни сметки за регистриране на погасяванията и усвояванията, разходите за използване на платежни средства за плащанията, свързани както с погасяванията, така и с усвояванията, както и всички други разходи, произтичащи от договора за кредит, и условията, при които тези разходи могат да бъдат променени;

6. представителен пример за годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, в който се посочват всички допускания, използвани за изчисляване му; когато потребителят е посочил на кредитора една или повече характеристики на кредита, които предпочита, като например срока на договора за кредит и общия размер на кредита, кредиторът е длъжен да вземе предвид тези характеристики;

7. наличието на нотариални и други такси, които са свързани с договора за кредит, ако има такива;

8. задължението, ако съществува такова, за сключване на договор за допълнителна услуга, свързана с договора за кредит, когато сключването на такъв договор е задължително условие за получаване на кредита или за получаване на кредита при предлаганите условия;

9. когато е приложимо, изискваните обезпечения;

10. когато е приложимо, информация за начина за изчисляване на обезщетението за кредитора при предсрочно погасяване на кредита;

11. правото на потребителя да бъде информиран незабавно и безвъзмездно за резултата от справка в Централния кредитен регистър;

12. правото на потребителя при поискване да му бъде предоставен безвъзмездно на хартиен или друг траен носител екземпляр от проекта на договор за кредит, при условие че към момента на искането, кредиторът желае да сключи договор за кредит;

13. когато е приложимо, указание за прилагането на индивидуализирана цена, въз основа на автоматизирано обработване, включващо профилиране;

14. когато е приложимо, срокът за който кредиторът е обвързан от предоставената преддоговорна информация;

15. наличието на възможност за потребителя да използва извънсъдебни способности за решаване на спорове и за достъпа до такива способности;

16. предупреждение и разяснение относно правните и финансови последици за потребителя от неспазване на другите задължения, свързани с договора за кредит;

17. погасителен план, посочващ всички плащания и погасявания, предвидени за срока на договора за кредит, включително плащанията и погасяванията за всички допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, които се продават заедно с договора за кредит, при което плащанията и погасяванията се основават на разумни промени за увеличение на лихвения процент, когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти.

(10) При договор за кредит с променлив лихвен процент, при който се използва бенчмарк за лихвен процент, кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя в отделен документ, който се прилага към формуляра по ал. 4, информация за наименованието на бенчмарка и на неговия администратор, възможните последици за потребителя, свързани с промени в стойността на бенчмарка.

(11) Информацията, включена в стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити трябва да бъде ясна и разбираема, да е лесна за четене и да отчита техническите ограничения на носителя върху който се представя. Информация се представя по адекватен и подходящ начин чрез различните канали, като се взема предвид оперативната съвместимост. Всяка допълнителна информация, която кредиторът предоставя на потребителя трябва да бъде

лесна за четене и да се представи в отделен документ, който се прилага към формуляра по ал. 4, съгласно приложение № 1.

(12) При използването на телефон като средство за комуникация или на друго средство за гласова комуникация от разстояние, кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя информация за основните характеристики на договора за кредит, която включва най-малко информацията по ал. 5.

(13) В случаите по ал. 12, кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя на траен носител незабавно след сключването на договора за кредит стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити.

(14) По искане на потребителя, кредиторът или кредитният посредник му предоставя безвъзмездно, в допълнение към формуляра по ал. 4, и екземпляр от проекта на договор за кредит на хартиен или друг траен носител, при условие че към момента на искането, кредиторът желае да сключи договор за кредит.

(15) При договор за кредит, при който плащанията направени от потребителя не водят незабавно до съответно погасяване на общия размер на кредита, а се използват за формиране на капитал в периоди, и при условия, предвидени в договора за кредит или в допълнителен договор, кредиторът или кредитният посредник включва в преддоговорната информация по ал. 1 ясно и кратко изявление, че този вид договори не предвиждат предоставяне на гаранция от трета страна като обезпечение за погасяване на общия размер на кредита, усвоен по договора за кредит, освен ако е предоставена изрично такава гаранция.

(16) Разпоредбите на ал. 1-15 не се прилагат по отношение на доставчици на стоки и услуги, действащи като кредитни посредници в спомагателно качество.

(17) Кредиторът или кредитният посредник отговаря за получаване на преддоговорната информация по ал. 1 от потребителя.

Раздел III

Предоставяне на преддоговорна информация за договорите по чл. 3, ал. 1, т. 5

Чл. 11. (1) За договорите за кредит по чл. 3, ал. 1, т. 5 кредиторът или кредитният посредник предоставя ясна и разбираема преддоговорна информация, съгласно чл. 10 във формата на стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити, съгласно приложение № 2. Кредиторът или кредитният посредник е изпълнил задължението за представяне на преддоговорна информация, когато е предоставил стандартния европейски формуляр.

(2) Информацията по ал. 1 се предоставя безвъзмездно на хартиен или на друг траен носител по избор на потребителя, като всички елементи на информацията в стандартния европейски формуляр се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12.

(3) Информацията по ал. 1 се предоставя по ясен начин в първата част на стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити на една страница и съдържа:

1. данни, идентифициращи кредитора, съответно кредитния посредник, включително постоянен адрес, съответно седалище и адрес на управление на лицето, предоставящо информацията;

2. общия размер на кредита;

3. срок на договора за кредит;

4. лихвения процент по кредита или всички лихвени проценти, ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти;

5. годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя;

6. наименование на стоките или услугите и тяхната единична цена, когато кредитът е под формата на разсрочено плащане на стоки и услуги, или при свързани договори за кредит;

7. разходите, в случай на просрочени плащания, т.е. лихвеният процент, който се прилага при просрочени плащания, начините за неговото променяне, и когато е приложимо, всички разходи, които се дължат при неизпълнение на договора;

8. размера, броя и периодичността на дължимите от потребителя погасителни вноски, и когато е приложимо, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;

9. предупреждение за последиците от пропуснати или забавени плащания;

10. наличието или липсата на право на отказ и, когато е приложимо, срокът за отказ от договора;

11. наличието на право на предсрочно погасяване, и когато е приложимо, информация за правото на кредитора на обезщетение;

12. адрес, телефонен номер, е-мейл адрес на кредитора, и когато е приложимо, на кредитния посредник.

(4) Когато не е възможно да бъдат показани по видим начин на една страница всички елементи на информацията по ал. 3, кредиторът или кредитният посредник ги показва в първата част на стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити на не повече от две страници. В този случай, информацията по ал. 3, т. 1 - 7 се показва на първата страница на формуляра.

(5) Преддоговорната информацията по ал. 1 се представя след информацията по ал. 3, като се отделят от нея, и съдържа:

1. вида на кредита;

2. когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, условията за прилагане на всеки лихвен процент, и всеки показател или референтен лихвен процент, ако има такъв, приложим за първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и начина за промяна на всеки лихвен процент;

3. представителен пример за годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, в който се посочват всички допускания, използвани за изчисляване му;

4. условията и редът за прекратяване на договора за кредит;

5. когато е приложимо, информация за начина за изчисляване на обезщетението за кредитора при предсрочно погасяване на кредита;

6. когато е приложимо, посочване че е възможно да се поиска от потребителя по всяко време да погаси общия размер на кредита;

7. правото на потребителя да бъде информиран незабавно и безвъзмездно за резултата от справка в Централния кредитен регистър;

8. когато е приложимо, указание за прилагането на индивидуализирана цена, въз основа на автоматизирано обработване, включително профилиране;

9. когато е приложимо, срокът за който кредиторът е обвързан от предоставената предоговорна информация;

10. посочване на наличието на възможност за потребителя да използва извънсъдебни способности за решаване на спорове и за претендиране на обезщетение и за достъпа до такива способности;

11. предупреждение и разяснение относно правните и финансови последици за потребителя от неспазване на другите задължения, свързани с договора за кредит;

12. погасителен план, посочващ всички плащания и погасявания, предвидени за срока на договора за кредит, включително плащанията и погасяванията за всички допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, които се продават заедно с договора за кредит, при което плащанията и погасяванията се основават на разумни промени за увеличение на лихвения процент, когато при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти.

(6) Информацията, включена във формуляра по ал. 1 трябва да бъде ясна и разбираема, да е лесна за четене и да отчита техническите ограничения на носителя върху който се представя. Информацията се представя по адекватен и подходящ начин чрез различните канали, като се взема предвид оперативната съвместимост.

(7) При използването на телефон като средство за комуникация или на друго средство за гласова комуникация от разстояние, кредиторът или кредитния посредник предоставя на потребителя информация за основните характеристики на договора за кредит, която включва най-малко информацията по ал. 3.

(8) В случаите по ал. 7, кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя на траен носител незабавно след сключването на договора за кредит стандартния европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити.

(9) По искане на потребителя, кредиторът или кредитният посредник му предоставя безвъзмездно, в допълнение към формуляра по ал. 1 и екземпляр от проекта на договор за кредит на хартиен или друг траен носител, при условие че към момента на искането, кредиторът желае да сключи договор за кредит.

(10) Разпоредбите на ал. 1 - 9 не се прилагат по отношение на доставчици на стоки и услуги, действащи като кредитни посредници в спомагателно качество.

(11) Кредиторът или кредитният посредник отговаря за получаване на преддоговорната информация по ал. 1 от потребителя.

Раздел IV **Предоставяне на подходящи разяснения**

Чл. 12. (1) Кредиторът или кредитният посредник предоставя на потребителя подходящи разяснения относно предлагания договор за кредит и за всяка допълнителна услуга, свързана с договора за кредит, позволяващи му да прецени доколко предлаганият кредит или допълнителни услуги съответстват на неговите потребности и финансово състояние.

(2) Разясненията по ал.1 се предоставят безвъзмездно преди сключване на договора за кредит и съдържат:

1. преддоговорната информацията по чл. 10 и чл. 11 и специфичните задължения по чл. 47 на кредитните посредници за предоставяне на информация;

2. съществените характеристики на предлагания договор за кредит или на предлаганите допълнителни услуги;

3. специфичните последици, които предлаганият договор за кредит или допълнителните услуги могат да окажат върху потребителя, включително последиците от неизпълнение на задължението за плащане или от просрочено плащане от страна на потребителя;

4. когато допълнителните услуги се предлагат заедно с договор за кредит, дали договорът за кредит или допълнителните услуги могат да бъдат прекратени самостоятелно и какви са последиците от прекратяването за потребителя.

Раздел V **Индивидуализирани предложения за кредит въз основа на автоматизирано обработване на лични данни**

Чл. 13. (1) Кредиторите и кредитните посредници информират потребителите по ясен и разбираем начин, когато им представят индивидуализирано предложение, основано на автоматизирано обработване на лични данни, включително профилиране.

(2) Изискването по ал. 1 не изключва задълженията на кредиторите и кредитните посредници да информират потребителите по реда на чл. 13 и/или чл. 14 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно

свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.).

Глава четвърта **Пакетни продажби и обвързващи практики**

Раздел I **Пакетни продажби и обвързващи практики**

Чл. 14. (1) Кредиторът има право да предлага пакетни продажби.

(2) Използването на обвързващи практики е забранено и не обвързва потребителя.

(3) Кредиторите могат да изискват от потребителя да притежава подходяща застрахователна полица във връзка с договора за кредит, при спазване на принципа на пропорционалност.

(4) Когато, като условие за получаване на кредит, кредиторът изисква от потребителя да сключи договор за застраховка, кредиторът е длъжен да приема освен застрахователните полици на застрахователя, с който работи, и полиците на други застрахователи по смисъла на Кодекса за застраховането, които осигуряват равностойно покритие, без да променя предложените условия за кредит на потребителя.

(5) Личните данни относно диагностицирането на онкологични заболявания при потребителите могат да се използват за целите на застрахователна полица, свързана с договор за кредит до 10 години от края на медицинското лечение на потребителя.

(6) Застрахователите предоставят на разположение на потребителите, преди да сключат договор за застраховка по ал. 4, най-малко три дни, в които да сравнят различните предложения за застраховка, свързани с договора за кредит, без условията по застраховката да бъдат променени. Потребителите могат да сключат застрахователна полица преди изтичането на този срок, когато изрично поискат това.

Раздел II

Забрана за изведено по подразбиране съгласие на потребителя за сключване на договор за кредит или за предоставяне на допълнителни услуги

Чл. 15. (1) Кредиторът и кредитният посредник не могат да приемат, че е налице съгласие на потребителя за сключване на договор за кредит или за предоставяне на допълнителни услуги, представени чрез възможности за избор по подразбиране, които включват предварително отменати полета (опции).

(2) Съгласието на потребителя за сключване на договор за кредит или за предоставяне на допълнителни услуги, представено чрез различни полета (опции) се изразява с недвусмислен и ясен утвърдителен акт, с който потребителят изразява свободно, конкретно, информирано и недвусмислено своето одобрение на съдържанието и значението, свързани с предложените полета (опции) за отмятане.

Раздел III

Забрана за непоискано предоставяне на кредит

Чл. 16. (1) Кредиторът няма право да предоставя кредити на потребители без тяхното предварително искане и изрично съгласие, включително предварително одобрени кредитни карти, изпращани на потребители, едностранното предоставяне на

средства по договор за овърдрафт или свръховърдрафт или едностранното увеличение на максималния размер на овърдрафта, свръховърдрафта или кредитната карта.

(2) Забраната по ал. 1 се прилага и за непоискано предоставяне на кредити под формата на договори извън търговския обект, съгласно чл. 44 от Закона за защита на потребителите.

Глава пета

Оценка на кредитоспособността на потребителя.

Раздел I

Задължение за оценка на кредитоспособността на потребителя

Чл. 17. (1) Преди сключване на договор за кредит, кредиторът извършва оценка на кредитоспособността на потребителя.

(2) При оценяването на кредитоспособността на потребителя се отчитат всички фактори, свързани с проверката на възможността потребителят да изпълни своите задължения по договора за кредит.

(3) С цел избягване на безотговорно кредитиране и на случаи на прекомерна задлъжнялост, кредиторите са длъжни да извършват оценката на кредитоспособността, като отчитат всички фактори по ал. 2, включително като вземат предвид разумни допускания за възможни бъдещи негативни обстоятелства.

(4) Кредиторите са длъжни да приемат и да актуализират периодично подходящи вътрешни правила за оценка на кредитоспособността на потребителите.

(5) Кредиторите са длъжни да документират и поддържат информацията по ал. 2 и по чл. 20.

(6) След сключването на договор за кредит, кредиторът няма право да прекрати или измени договора за кредит във вреда на потребителя на основание на неправилно извършена оценка на кредитоспособността, освен ако се установи, че потребителят умишлено е укрил или е предоставил невярна информация по чл. 20.

(7) Когато искането за кредит е подадено съвместно от повече от един потребител, кредиторът извършва оценката на кредитоспособността въз основа на общата способност за погасяване на потребителите.

Чл. 18. (1) Кредиторът предоставя кредит на потребителя само когато оценката на кредитоспособността показва, че потребителят ще може да изпълнява задълженията си, произтичащи от договора за кредит, при отчитане на всички фактори, съгласно чл. 17, ал. 2.

(2) Когато въз основа на извършена оценка на кредитоспособността на потребителя, кредиторът откаже да предостави кредит, той е длъжен да уведоми своевременно и безвъзмездно потребителя за отказа и когато е приложимо, да насочи потребителя към Комисията за защита на потребителите за предоставяне на съвет в областта на задълженията или до други лица, предоставящи такива услуги.

(3) Кредиторът е длъжен да уведоми потребителя, когато оценката на кредитоспособността по ал. 2 се основава на автоматизирана обработка на данните. В този случай потребителят има право да поиска оценката да бъде извършена от човек и да получи информация за процедурата за преразглеждане на решението.

(4) В случаите когато оценката на кредитоспособността включва автоматизирано обработване на лични данни, потребителят има право да поиска от кредитора:

1. да му предостави ясно и разбираемо обяснение за оценката, включително за логиката и рисковете при автоматизираното обработване на лични данни, както и неговото значение и последици за решението;

2. да му предостави възможност да изрази своята гледна точка;

3. преразглеждане на оценката на кредитоспособността и решението относно отпускането на кредита от кредитора.

(5) Кредиторът уведомява писмено потребителя за правата му по ал. 4.

Чл. 19. Когато след сключване на договора за кредит, страните постигнат съгласие да променят общия размер на предоставения кредит, кредиторът е длъжен да актуализира наличната финансова информация за потребителя и да извърши нова оценка на кредитоспособността преди всяко значително увеличаване на общия размер на договорения кредит, което превишава с 25 на сто договорения размер на кредита.

Чл. 20. (1) Оценката на кредитоспособността се извършва въз основа на справка в Централния кредитен регистър, както и въз основа на подходяща и точна информация за доходите и разходите на потребителя, както и за други обстоятелства от финансов и икономически характер, които са необходими и пропорционални на естеството, срока и стойността на кредита и рисковете, които съдържа за потребителя. Тази оценка не включва само кредитната история на потребителя.

(2) Информацията по ал. 1 може да включва и доказателства за дохода или за други източници на средства за погасяване на кредита, информация за финансовите активи и пасиви, или за други финансови задължения на потребителя, с изключение на специалните категории данни, посочени в член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679.

(3) Информацията по ал. 1 се получава от подходящи вътрешни или външни източници, включително и информация, предоставена от потребителя, както и информация, предоставена от кредитния посредник, получена във връзка с искане за предоставяне на кредит. Кредитният посредник е длъжен да предоставя **точно** необходимата информация, получена от потребителя, на съответния кредитор за извършване на оценка на кредитоспособността. Социалните мрежи не се считат за източници на информация по смисъла на този закон.

(4) Кредиторът извършва проверка на информацията по подходящ начин, включително чрез документи от независими източници, които може да бъдат проверени.

(5) При обработване на лични данни на потребители и при осъществяване на достъп до тези данни във връзка с предоставянето на информация за оценка на тяхната кредитоспособност се прилагат изискванията за защита на личните данни.

(6) Когато въз основа на справка в Централния кредитен регистър, или въз основа на справка в база данни, използвана в държава-членка на Европейския съюз, кредиторът откаже да предостави кредит, той е длъжен да уведоми незабавно и безвъзмездно потребителя за резултата от тази справка и за регистъра, в който е направена справката, както и за категориите данни, които са взети предвид.

Раздел II

Бази данни

Чл. 21. (1) В случаите на трансгранично предоставяне на кредит, кредиторите от други държави - членки на Европейския съюз, получават достъп до, и използват информацията, съдържаща се в Централния кредитен регистър за оценка на кредитоспособността на потребителите, при условията и по реда, при които данните се предоставят и използват от лица, предоставящи потребителски кредит на територията на Република България.

(2) Достъп Централния кредитен регистър за целите на оценка на кредитоспособността на потребителите имат само кредиторите, които са под надзора на Комисията за защита на потребителите или на Българска народна банка, или на компетентен орган на държава-членка на Европейския съюз, които спазват изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679.

(3) Централният кредитен регистър, съдържа информация за просрочените задължения на потребителите при погасяване на потребителски кредит, вида на кредита и идентификационни данни за кредитора.

(4) Кредиторите и кредитните посредници не обработват специалните категории данни, посочени в член 9, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679, и личните данни, обработени от социалните мрежи, които може да се съдържат в Централния кредитен регистър.

(5) Кредиторите предприемат мерки, които да гарантират, че подадената от тях информация към Централния кредитен регистър за потребители с просрочени задължения при погасяване на кредит е актуална и точна.

(6) При просрочени плащания по кредит, кредиторът предоставящ данни към Централния кредитен регистър информира потребителя за просроченото плащане в срок до 30 дни от регистрацията в базата данни, както и за неговите права по Регламент (ЕС) 2016/679.

Глава шеста

Годишен процент на разходите по кредита и горна граница на лихвените проценти или на ГПР

Чл. 22. (1) Годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

(2) Годишният процент на разходите по кредита се изчислява по формула, съгласно приложение № 3, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания. На годишна база той е равен на текущата стойност на всички ангажименти (усвоявания, погасявания и разходи), бъдещи или съществуващи, договорени между кредитора и потребителя.

(3) При изчисляване на годишния процент на разходите по кредита не се включват разходите:

1. които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит;

2. различни от покупната цена на стоката или услугата, които потребителят дължи при покупка на стока или предоставяне на услуга, независимо дали плащането се извършва в брой или чрез кредит;

3. за поддържане на сметка във връзка с договора за потребителски кредит, разходите за използване на платежен инструмент, позволяващ извършването на плащания, свързани с усвояването или погасяването на кредита, както и другите разходи, свързани с извършване на плащанията, ако откриването на сметката не е задължително.

(4) Разходите за поддържане на сметка във връзка с договора за потребителски кредит, разходите за използване на платежен инструмент, позволяващ извършването на плащания, свързани с усвояването или погасяването на кредита, както и другите разходи, свързани с извършване на плащанията се включват в общите разходи по кредита за потребителя, ако откриването на сметката е задължително и разходите, свързани със сметката са посочени ясно и отделно в договора за кредит или в друг договор, сключен с потребителя.

(5) Годишният процент на разходите по кредита не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в евро и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

(6) Общите разходи по кредита за договори за кредит, при които кредитът трябва да бъде погасен в срок до три месеца не могат да бъдат по-високи от:

1. 20% от главницата на кредита за договори за кредит, съгласно чиито условия кредитът трябва да бъде погасен в срок от един месец;

2. 30% от главницата на кредита за договори за кредит, съгласно чиито условия кредитът трябва да бъде погасен в срок от три месеца.

(7) Едностранна промяна на общите разходи по кредита за потребителя се допуска, когато са налице едновременно следните условия:

1. в договора за кредит изрично е предвидена възможност за увеличаване и за намаляване на общите разходи по кредита;

2. обстоятелствата, приложими към промяната на общите разходи по кредита, са описани в договора, обективно са обосновани и не зависят от волята на кредитора.

(8) Всяка уговорка, която противоречи на условията по ал. 7 или ги заобикаля, е нищожна.

(9) Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 5 и ал. 6, се считат за нищожни.

(10) При плащания по договори, съдържащи клаузи, които са обявени за нищожни по ал. 9, надвзетите средства над прага по ал. 5 и ал. 6 се удържат при последващи плащания по кредита.

Чл. 23. (1) Кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит.

(2) Кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита.

(3) Кредиторът не може да събира повече от веднъж такса и/или комисиона за едно и също действие.

(4) Видът, размерът и действието, за което се събират такси и комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит.

Глава седма
Договор за потребителски кредит. Форма и съдържание
Раздел I
Форма на договора за кредит

Чл. 24. (1) Договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредитор предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане или всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги за продължителен период от време или за доставяне на стоки от един и същи вид, при които потребителят заплаща стойността на стоките, съответно услугите чрез извършване на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне.

(2) Страни по договора за потребителски кредит са потребителят и кредиторът.

(3) Потребител е всяко физическо лице, което при сключване на договор за потребителски кредит действа извън рамките на своята търговска или професионална дейност.

(4) Кредитор е всяко физическо или юридическо лице, което предоставя или се задължава да предостави потребителски кредит в рамките на своята търговска или професионална дейност.

(5) Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител по ясен и разбираем начин в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12.

(6) Договорът за кредит може да бъде сключен и чрез средства за комуникация от разстояние при спазване разпоредбите на този закон.

(7) Кредиторът не може да изисква от потребителя заплащане на суми, включително на лихви, такси, комисиони или други видове разходи, свързани с договора за кредит, които не са предвидени в договора за кредит.

(8) Алинея 5 се прилага за всички изменения и допълнения към сключения договор за кредит, които се подписват от двете страни по договора, с изключение на случаите, когато договорът изрично предвижда възможност за промяна на лихвения процент едностранно от страна на кредитора.

(9) При договори за кредит с общи условия, общите условия са неразделна част от договора. Общите условия се предоставят на потребителя безвъзмездно, на хартиен или друг траен носител, или чрез средствата за комуникация от разстояние в случаите по ал. 6, по ясен и разбираем начин с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12.

Раздел II
Съдържание на договора за кредит

Чл. 25. (1) Договорът за кредит се изготвя на разбираем език и съдържа:
1. вида на кредита;

2. наименование на кредитора, неговото седалище и адрес на управление, телефонен номер и електронен адрес, както и името на потребителя, неговия единен граждански номер (личен номер или личен номер за чужденец), постоянен и настоящ адрес, телефонен номер и електронен адрес;

3. име/наименование на кредитния посредник, неговия постоянен адрес, съответно седалище и адрес на управление, телефонен номер и електронен адрес;

4. дата и място на сключване и номер на договора;

5. срока на договора;

6. общия размер на кредита и условията за усвояването му;

7. наименование на стоките или услугите и тяхната единична цена, когато кредитът е под формата на разсрочено плащане на стоки и услуги, или при свързани договори за кредит;

8. лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и всеки индекс или референтен лихвен процент, свързани с първоначалния лихвен процент, когато има такъв, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; когато в зависимост от обстоятелствата се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти;

9. годишен процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени при сключване на договора за кредит, и всички допускания, използвани за изчисляването му;

10. информация за размера, броя и периодичността на дължимите от потребителя погасителни вноски, и когато е приложимо, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;

11. при погасяване на главницата по срочен договор за кредит, информация за правото на потребителя да получи при поискване и безвъзмездно във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания;

12. ако има плащания за разходи и лихви, без погасяване на главницата, извлечение показващо периодите и условията за плащане на лихвата по кредита и на свързаните повтарящи се и еднократни разходи;

13. когато е приложимо, разходите за поддържане на една или повече задължителни сметки за регистриране на погасяванията и на усвояванията, разходите за използване на платежни средства за плащанията, свързани както с погасяванията, така и с усвояванията, и всички други разходи, произтичащи от договора за кредит и за условията при които тези разходи могат да бъдат променени;

14. лихвения процент, който се прилага при просрочени плащания, приложим към момента на сключване на договора, начините за неговото променяне, и когато е приложимо, всички разходи, които се дължат при неизпълнение на договора;

15. предупреждение за последиците за потребителя от пропуснати или забавени плащания;

16. наличието на нотариални и други такси, които са свързани с договора за кредит, ако има такива;

17. когато е приложимо, изискваните обезпечения;

18. допълнителни задължения, които възникват по договора за кредит, когато са предвидени такива (задължително сключване на договор за застраховка или на друг договор за допълнителна услуга, задължение за откриване на сметка по кредита и други);

19. наличието или липсата на право на отказ и, когато е приложимо, срокът за отказ от договора и условията за упражняването му, включително задължението на

потребителя за уведомяване на кредитора в рамките на срока за отказ от договора на хартиен или друг траен носител, посочен в договора по избор на потребителя;

20. задължението на потребителя в случаите на упражняване на правото на отказ от договора да върне главницата и да заплати лихвата, натрупана върху нея от датата на усвояване на кредита до датата на връщане на главницата, без необосновано забавяне, не по-късно от 30 дни след уведомяване на кредитора за упражняване на правото на отказ;

21. вида на трайния носител на който потребителя желае да получи:

а) напомняне по чл. 10, ал. 3, когато е приложимо;

б) информацията по чл. 27 относно промяна на договора за кредит;

в) информацията по чл. 28, ал. 1 относно промяната на лихвения процент;

г) информацията по чл. 29, ал. 1 - 3 относно договорите за овърдрафт, когато е приложимо;

д) информацията по чл. 34, ал. 2 - 4 относно прекратяване на договор за кредит с неопределен срок, когато е приложимо;

22. информация за правата на потребителите при свързани договор за кредит и условията за упражняване на тези права, когато е приложимо;

23. наличието на право за предсрочно погасяване на кредита и за начина за упражняване на това право; когато е приложимо, информация за правото на кредитора на обезщетение и за дължими от потребителя разходи за обезщетение на кредитора; прозрачно и разбираемо обяснение за начина по който се изчислява обезщетението на кредитора;

24. условията за упражняване на правото за прекратяване на договор за кредит;

25. наличието на възможност за потребителя да използва извънсъдебни способности за решаване на спорове и за достъпа до такива способности;

26. когато е приложимо, други условия на договора за кредит;

27. наименование, адрес и електронен адрес на Комисията за защита на потребителите;

28. данни, идентифициращи лицата, предлагащи услуги по предоставяне на съвети на потребители с натрупани задължения, включително техния постоянен адрес и телефонен номер, и препоръка към потребителя да се свърже с тях при трудности с погасяване на кредита;

29. подпис на страните.

(2) Информацията по ал. 1 трябва да бъде ясна и лесна за четене и да отчита техническите ограничения на носителя върху който се представя. Информацията се представя по адекватен и подходящ начин чрез различните канали.

(3) При погасяване на главницата по срочен договор за кредит, кредиторът осигурява на разположение на потребителя безвъзмездно и във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за дължимите плащания, и сроковете и условията за тези плащания. Погасителният план съдържа разбивка за всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо допълнителните разходи.

(4) Когато лихвеният процент не е фиксиран, или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени, съгласно договора за кредит, погасителният план по ал. 3 посочва по ясен и разбираем начин, че информацията посочена в плана е валидна само до промяна на лихвения процент или на тези разходи, съгласно договора за кредит.

(5) При договор за кредит, при който плащанията, направени от потребителя, не водят незабавно до съответно погасяване на общия размер на кредита, а се използват за формиране на капитал в периоди, и при условия, предвидени в договора за кредит или в допълнителен договор, освен информацията по ал.1, договорът за кредит съдържа и

кратко и ясно изявление, че този вид договори не предвиждат предоставянето на гаранция от трета страна като обезпечение за погасяване на общия размер на кредита, усвоен по договора за кредит, освен ако е предоставена изрично такава гаранция.

Раздел III

Задължение за предоставяне копие от договора по искане на потребителя

Чл. 26. (1) По писмено искане на потребителя, по време на действието на договора за кредит, кредиторът му предоставя копие от договора за кредит, общите условия и приложенията към него.

(2) По писмено искане на потребителя, кредиторът му предоставя документите по ал. 1 и след прекратяване на договора за кредит, в рамките на периода, през който кредиторът има нормативно задължение да ги съхранява.

(3) Кредиторът може да предоставя на потребителя безвъзмездно копия от документите по ал. 1 еднократно в рамките на една календарна година.

Глава осма

Промяна на договора за кредит. Промяна на лихвения процент.

Раздел I

Информация относно изменение на договора за кредит

Чл. 27. Преди условията на договора за кредит да бъдат променени, кредиторът предоставя на потребителя на хартиен или на друг траен носител нов погасителен план, отразяващ промяната, както и следната информация:

1. ясно описание на предложените промени и, когато е приложимо, на необходимостта от съгласие на потребителя, или на промените, направени по силата на закона;

2. сроковете за прилагането на промените по т. 1;

3. начините за подаване на жалба или възражение от потребителите във връзка с промените по т. 1;

4. срока за подаване на жалба или възражение;

5. наименование и адрес на компетентния орган, до който потребителят може да подаде жалба.

Раздел II

Промяна на лихвения процент

Чл. 28. (1) Кредиторът уведомява потребителя на хартиен или на друг траен носител за всяка промяна на лихвения процент преди влизането в сила на промяната.

(2) Уведомлението по ал. 1 трябва да съдържа информация за размера на погасителните вноски след влизането в сила на новия лихвен процент, както и за броя или периодичността на погасителните вноски, ако се променят.

(3) Потребителят се смята за уведомен, когато уведомлението е било изпратено на последния посочен от него адрес.

(4) Когато промяната на лихвения процент произтича от промяна в определен референтен лихвен процент и новият референтен лихвен процент е направен публично достояние чрез използването на подходящи средства и информацията за новия референтен лихвен процент може да се намери в търговските помещения, както и когато е приложимо на интернет страницата и мобилното приложение на кредитора, страните

по договора за кредит могат да уговорят, че информацията по ал. 1 се предоставя периодично на потребителя.

Раздел III Овърдрафт

Чл. 29. (1) През целия срок на действие на договора за кредит, предоставен под формата на овърдрафт, кредиторът предоставя редовно, поне веднъж месечно на потребителя на хартиен или друг траен носител, посочен в договора, извлечение от сметката, съдържащо информация за:

1. точния период, за който се отнася извлечението;
2. размера на усвоените суми и датата на усвояване на всяка сума;
3. остатъка от предишното извлечение и неговата дата;
4. новия остатък;
5. датите и размера на плащанията, извършени от потребителя;
6. приложения лихвен процент;
7. всички начислени разходи;
8. минималната сума за плащане от страна на потребителя, ако е определена такава.

(2) Кредиторът информира своевременно потребителя на хартиен или друг посочен в договора за кредит траен носител за всяко увеличение на лихвения процент или на дължимите от потребителя разходи преди тяхното влизане в сила. Потребителят се смята за уведомен, когато уведомлението е било изпратено на последния посочен от него адрес.

(3) Когато промяната на лихвения процент произтича от промяна в определен референтен лихвен процент и новият референтен лихвен процент е направен публично достояние чрез използването на подходящи средства и информацията за новия референтен лихвен процент може да се намери в търговските помещения, както и когато е приложимо, на интернет страницата и мобилното приложение на кредитора, страните по договора могат да уговорят в договора за кредит, че информацията по ал. 1 се предоставя на потребителя в извлечение от сметка.

(4) Кредиторът уведомява потребителя по предвиден в договора за кредит начин, за всяко намаляване размера на средствата или прекратяване на договора за кредит под формата на овърдрафт най-малко 30 дни преди промените да влязат в сила.

(5) При промени по ал. 4, кредиторът предоставя възможност на потребителя, да погаси действително усвоената сума до намаления размер на средствата или на прекратения договор под формата на овърдрафт преди да бъде открито производство по принудително изпълнение и без допълнителни разходи. Такова погасяване се извършва на 12 равни месечни вноски, освен ако потребителят избере да погаси задължението по-рано, при лихвения процент, приложим за овърдрафта.

Раздел III Свърховърдрафт

Чл. 30. (1) Когато договорът за откриване на сметка предоставя възможност на потребителя да ползва свърховърдрафт, в договора се посочва и лихвеният процент по кредита, условията за прилагането му, всеки индекс или референтен лихвен процент, свързан с първоначалния лихвен процент, приложимите разходи от момента на

сключване на договора за кредит и ако е приложимо, условията, при които тези разходи могат да бъдат променени.

(2) Кредиторът предоставя информацията по ал. 1 редовно през определен период от време на хартиен или на друг траен носител по избран от потребителя и посочен в договора за откриване на сметка начин.

(3) В случай на значителен свръховърдрафт, който продължава повече от месец, кредиторът уведомява незабавно потребителя писмено или на друг траен носител, избран от потребителя и посочен в договора за откриване на сметка за:

1. превишението;
2. сумата на превишението;
3. лихвения процент;
4. приложимите санкции, такси и за всички разходи и лихви върху просрочените плащания;
5. датата на погасяване.

(4) В случай на повтарящ се свръховърдрафт, кредиторът предоставя на потребителя услуги за предоставяне на съвети, когато предлага такива, и насочва безвъзмездно потребителя към Комисията за защита на потребителите за предоставяне на съвети на потребители със затруднения при изпълнение на финансовите си задължения.

(5) Кредиторът уведомява потребителя по предвиден в договора начин, за прекратяване на свръховърдрафта или за намаляване на размера на свръховърдрафта най-малко 30 дни преди промените да влязат в сила.

(6) При промени по ал. 5, кредиторът предоставя възможност на потребителя, да погаси усвоената сума до намаления размер на средствата или на прекратения свръховърдрафт преди да бъде открито производство по принудително изпълнение и без допълнителни разходи. Такова погасяване се извършва на 12 равни месечни вноски, освен ако потребителят избере да погаси задължението по-рано, при лихвения процент, приложим за свръховърдрафта.

Глава девета

Право на отказ от договора за потребителски кредит

Чл. 31. (1) Потребителят има право, без да дължи обезщетение или неустойка и без да посочва причина, да се откаже от сключения договор за потребителски кредит в срок от 14 дни, считано от:

1. датата на сключване на договора за кредит, или
2. датата, на която потребителят получи условията на договора и информацията по чл. 24 и 25, когато тази дата е след датата по т. 1.

(2) Правото на отказ от сключения договор за потребителски кредит се смята за упражнено при условие, че потребителят изпрати уведомление до кредитора преди изтичане на крайния срок по ал. 1.

(3) Уведомлението по ал. 2 трябва да бъде направено на хартиен или друг траен носител, посочен в договора за кредит, избран от потребителя, който може да бъде доказан, съгласно действащото законодателство.

(4) Когато потребителят не е получил условията на договора за кредит, както и информацията по чл. 24 и 25, потребителят има право да се откаже от договора в срок от една година и 14 дни, считано от сключване на договора за кредит.

(5) Алинея 4 не се прилага, когато потребителят не е бил информиран за правото си на отказ, съгласно чл. 25, ал. 1, т. 19.

(6) При свързан договор за кредит за покупка на стока, при който търговецът прилага политика за връщане на стоката, която гарантира възстановяване на цялата сума в рамките на определен срок, по-дълъг от 14 дни, срокът на правото за отказ от договора се удължава, в зависимост от срока, предвиден от търговеца за връщане на стоката.

(7) Отказът на потребителя от сключения договор за кредит влиза в сила и договорът се прекратява, ако уведомлението е направено в срока и по реда на ал. 2 и 3 и е изпълнено условието по ал. 8.

(8) Когато потребителят упражни правото си на отказ от договора за кредит, той връща на кредитора главницата и заплаща лихвата, начислена за периода от датата на усвояване на средства по кредита до датата на връщане на главницата, без неоправдано забавяне и не по-късно от 30 календарни дни, считано от изпращане на уведомлението до кредитора за упражняване правото на отказ. Лихвата се изчислява на базата на уговорения в договора лихвен процент.

(9) При упражняване правото на отказ от сключения договор за кредит кредиторът няма право да изисква и събира от потребителя обезщетение, с изключение на обезщетението за направените от него разходи към публични административни органи, които не подлежат на възстановяване.

(10) Когато във връзка с договор за потребителски кредит се предоставя допълнителна услуга от кредитора или от трето лице въз основа на споразумение между третото лице и кредитора и потребителят упражни правото си на отказ от първоначалния договор, потребителят не е обвързан от допълнителния договор и може да го прекрати без да дължи обезщетение и/или неустойка.

(11) Когато друг нормативен акт, с който се уреждат конкретни финансови услуги, съдържа правила относно упражняване правото на отказ от договора, в т.ч. и когато доставчикът на финансовата услуга е започнал изпълнението на договора за предоставяне на финансова услуга от разстояние преди изтичане на срока за упражняване на правото на отказ, за тези финансови услуги се прилагат разпоредбите на този закон.

Глава десета

Свързани договори за кредит и договори за кредит с неопределен срок

Раздел I

Свързани договори за кредит

Чл. 32. (1) Договорът за продажба на стоки или за предоставяне на услуги, финансиран от потребителски кредит, посочва задължително, че цената на стоката или услугата ще е заплатена изцяло или частично с кредит, предоставен от кредитора.

(2) При предоставяне на кредит за придобиване на стоки или услуги, задълженията на потребителя възникват от момента на доставяне на стоката или предоставяне на услугата. При продажбата на стоки или предоставянето на услуги с продължително изпълнение, задължението на потребителя възниква от първата доставка на стоката или предоставяне на услугата и се прекратява при преустановяване на доставката.

(3) Продавачът на стоката или доставчикът на услугата е длъжен да пази копие от договора за кредит, предоставен на потребителя, и да го представи при поискване на контролните органи по този закон.

(4) Продавачът на стоката или доставчикът на услугата не е длъжен да достави стоката или да предостави услугата на потребителя, преди да е уведомен от кредитора за предоставянето на кредита и преди изтичането на 14-дневния срок, в който потребителят може да се откаже от договора за кредит. Всяко доставяне на стоки или предоставяне на услуги преди изтичането на срока, през който потребителят може да се откаже от договора за кредит, е за сметка на продавача на стоката или на доставчика на услугата.

(5) Договорът за продажба на стоки или за предоставяне на услуги, финансиран от потребителски кредит, се прекратява в случаите, когато:

1. в срок 7 работни дни, считано от сключването на договора за кредит, кредиторът не уведоми продавача на стоката или доставчика на услугата за отпускането на кредита;

2. потребителят упражни правото си на отказ от договора за кредит.

(6) Договорът за продажба на стоки или за предоставяне на услуги не се прекратява, когато потребителят заплати единичната продажна цена на стоката или услугата преди изтичането на срока по ал. 5, т. 1.

(7) При прекратяване на договора за продажба на стока или за предоставяне на услуга съгласно ал. 5 продавачът на стоката или доставчикът на услугата е длъжен да възстанови на потребителя заплатените от него авансови суми.

Чл. 33. (1) Когато при предоставяне на кредит за придобиване на стоки или услуги, потребителят не получи удовлетворение на правата си от продавача или от доставчика, той има право да предяви претенциите си срещу кредитора по свързания договор за кредит, ако е предявил претенциите си срещу продавача или доставчика на услугата, но не е успял да получи удовлетворение на което е имал право по закон или съгласно договора за доставяне на стоката или за предоставяне на услугата.

(2) В случаите по ал. 1 потребителят има право да иска от кредитора обезщетение за разликата между договореното и реално доставеното, когато са налице едновременно следните условия:

1. потребителят е получил кредит за придобиване на стоки или услуги от лице, различно от продавача или доставчика;

2. между кредитора и продавача на стоката или доставчика на услугата е сключено предварително споразумение, според което кредити за придобиване на предлаганите от продавача или доставчика стоки и услуги ще бъдат предоставяни единствено от този кредитор;

3. потребителят е получил кредит в рамките на споразумението по т. 2;
4. стоките или услугите, за придобиването на които е получен кредитът, не са доставени на потребителя, доставени са частично или не съответстват на договора за продажба или за доставка, и
5. потребителят е предявил правото си на обезщетение към доставчика, но не е бил удовлетворен.

(3) Когато потребителят упражни правото си на отказ от сключения договор за доставка на стоки или за предоставяне на услуги, той не е обвързан от клаузите на свързания с него договор за потребителски кредит.

Раздел II

Договори за кредит с неопределен срок

Чл. 34. (1) Потребителят има право по всяко време да прекрати договора за потребителски кредит, сключен за неопределен срок от време, без да дължи обезщетение или неустойка, освен когато страните са договорили срок на предизвестие за прекратяване на договора. Този срок не може да бъде по-дълъг от един месец.

(2) Ако е предвидено в договора, кредиторът може да прекрати договора за кредит с неопределен срок по общия ред, като изпрати на потребителя изготвено на хартиен или на друг траен носител предизвестие най-малко два месеца преди това.

(3) Когато е предвидено в договора за кредит и при наличието на обективни причини, кредиторът може да прекрати усвояването на суми по договора за кредит от потребителя, сключен за неопределен срок от време.

(4) В случаите по ал. 3 кредиторът е длъжен да информира предварително потребителя на хартиен или друг траен носител, като посочи причините за прекратяване усвояването на суми по договора за кредит, а когато това не е възможно - незабавно след това, освен ако предоставянето на тази информация е забранено или противоречи на действащото законодателство, на правото на Европейския съюз или на обществения ред и сигурност.

Глава единадесета

Предсрочно погасяване на кредита

Чл. 35. (1) Потребителят има право по всяко време да погаси изцяло или частично задълженията си по договора за кредит. В тези случаи той има право на намаляване на общите разходи по кредита, като това намаляване се отнася до лихвата и разходите за оставащата част от срока на договора.

(2) Кредиторът не може да откаже да приеме изцяло или частично предсрочното изпълнение по договора за кредит.

(3) Кредиторът няма право на обезщетение или неустойка, когато при предсрочно погасяване на кредита от потребителя:

1. погасяването на кредита се извършва в период, през който лихвеният процент по договора за кредит не е фиксиран;
2. погасяването е извършено въз основа на плащане по застрахователен договор, чиято цел е била да гарантира връщането на кредита, или
3. договорът за кредит е под формата на овърдрафт.

(4) При предсрочно погасяване на кредита от страна на потребителя извън случаите по ал. 3, кредиторът има право на справедливо и обективно обосновано обезщетение за евентуалните разходи, пряко свързани с предсрочното погасяване на кредита, когато то се извършва през период, в който лихвеният процент е фиксиран. Обезщетението на кредитора не може да бъде по-голямо от 1 на сто от предсрочно погасената сума по кредита, когато оставащият период на договора за кредит е по-голям от една година. Когато оставащият период на договора за кредит е по-малък от една година, обезщетението на кредитора не може да е по-голямо от 0,5 на сто от предсрочно погасената сума по кредита.

(5) Кредиторът има право на обезщетение по ал. 4 само при условие, че размерът на предсрочно погасената от потребителя сума надхвърля сумата от 10 000 евро в рамките на всеки период от 12 месеца.

(6) Кредиторът може по изключение да търси и по-голямо обезщетение, ако докаже, че е претърпял загуба от предсрочното погасяване на кредита, превишаваща сумата по ал. 4.

(7) Когато търсеното обезщетение от кредитора по ал. 6 надвишава действително претърпяната загуба, потребителят може да претендира за съответно намаляване. В този случай загубата се определя като разлика между първоначално договорената лихва и лихвения процент, при който кредиторът може да предложи на пазара отново като кредит предсрочно погасената сума, като се отчита въздействието на предсрочното погасяване върху административните разходи по кредита.

(8) В случаите по ал. 4 и 6 обезщетението на кредитора при предсрочно погасяване на кредита не може да надвишава размера на лихвата, която потребителят би платил за периода, обхващащ предсрочното погасяване на кредита и договорената дата за прекратяване на договора за кредит.

Глава дванадесета

Недействителност на договора за кредит. Неравноправни клаузи

Чл. 36. (1) Правата, предоставени на потребителите по този закон, не могат да се ограничават. Всяка уговорка, с която предварително се изключват или ограничават правата на потребителите, е недействителна.

(2) Отказът от права, предоставени на потребителите по този закон, е недействителен.

(3) Всяка клауза в договор, която посочва за приложим закона на друга държава, която не е член на Европейския съюз, и която клауза изключва прилагането на разпоредбите на този закон или на закона на държава - членка на Европейския съюз, е нищожна.

Чл. 37. (1) Всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

(2) Всяка клауза в договор за потребителски кредит с фиксиран лихвен процент, която определя обезщетение за кредитора, по-голямо от посоченото в чл. 35, ал. 4 е нищожна.

Чл. 38. Когато не са спазени изискванията на чл. 24, ал. 5, чл. 25, ал. 1, т. 6 - 12 и т. 19 и чл. 29, ал. 1, т. 2 - 7, договорът за потребителски кредит е недействителен.

Чл. 39. Когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Глава тринадесета

Изисквания за предоставяне на съвет

Чл. 40. (1) Кредиторът, съответно кредитният посредник, изрично уведомява потребителя дали предлага услуга по предоставяне на съвет за конкретен договор за кредит.

(2) Лица, които не са кредитори или кредитни посредници, нямат право да извършват услуги по предоставяне на съвет по смисъла на този закон.

(3) Преди предоставяне на съвет от кредитор или от кредитен посредник, съответно преди сключване на договор за предоставяне на съвет, на потребителя се предоставя на хартиен или на друг траен носител по ясен и разбираем за потребителя начин следната допълнителна предоговорна информация:

1. дали препоръката се основава на предлаганите договори за кредит, в съответствие с чл. 41, ал. 3;

2. размера на дължимата от потребителя такса, ако се предвижда такава, а когато размерът ѝ не може да бъде определен – методът, използван за нейното изчисляване.

(4) Информацията по ал. 3 се предоставя при спазване на изискванията на чл. 10, ал. 11.

Чл. 41. (1) Когато кредиторът, съответно кредитният посредник, предоставя съвет на потребителя, той трябва да изисква необходимата информация за финансовото състояние на потребителя, неговите предпочитания и цели, за да даде препоръка за подходящите договори за кредит. Препоръката се основава на актуална информация и на основателни допускания за рисковете по отношение на положението на потребителя за срока на предлагания договор за кредит.

(2) Когато предлаганият договор за кредит може да представлява специфичен риск за потребителя, предвид неговото финансово състояние, кредиторът, съответно кредитният посредник, е длъжен да го предупреди за този риск ясно и обективно преди сключване на договора.

(3) Кредиторите и кредитните посредници разглеждат достатъчно голям брой договори за кредит от предлаганите от тях и препоръчват на потребителя един или няколко договора за кредит, подходящи за неговите потребности, финансово състояние и личното му положение.

(4) При предоставянето на съвет кредиторите и кредитните посредници са длъжни да действат в интерес на потребителя и да му предоставят информацията по ал. 2 и 3 на хартиен или на друг траен носител по ясен и разбираем за него начин. Информацията по изречение първо се предоставя на хартиен или на друг траен носител, избран от потребителя и посочен в договора за предоставяне на съвет.

(5) Когато е приложимо, кредиторите, съответно кредитните посредници, изискват от потребителя писмено да потвърди, че предупреждението по ал. 2 е получено и разбрано.

Чл. 42. Кредиторите и кредитните посредници, които предлагат услуги по предоставяне на съвет, използват наименованието „независим съвет“ или „независим съветник“, когато са изпълнени следните условия:

1. разглеждат достатъчно голям брой договори за кредит от предлаганите на пазара, и;

2. не получават възнаграждение за предоставянето на съвет или получават възнаграждение от мнозинството кредитори на пазара.

Глава четиринадесета
Други права и задължения на кредиторите и кредитните посредници
Раздел I
Задължения във връзка с извършване на дейността по
предоставяне на кредити на потребители

Чл. 43. (1) Кредиторът и кредитният посредник изпълняват задълженията си почтено, добросъвестно, прозрачно и професионално като отчитат правата и интересите на потребителите при извършване на следните дейности:

1. изготвянето на кредитни продукти и на условията по предлаганите кредити;
2. рекламата на кредитни продукти, съгласно чл. 7 и 8;
3. предоставянето на кредит, извършването на посредничество за предоставяне на кредит или улесняване предоставянето на кредит;
4. предоставянето на съвет по предлаган кредит;
5. предоставянето на допълнителни услуги на потребителите;
6. изпълнението на договора за кредит.

(2) При предоставяне на кредит, при извършване на посредничество за предоставяне на кредит или на улесняване предоставянето на кредита и при предоставяне на съвет по предлаган кредит, кредиторът и кредитният посредник извършват своята дейност въз основа на информация за положението на потребителя, и на изисквания на потребителя за които той е съобщил, както и въз основа на разумните допускания за рисковете, свързани с положението на потребителя за срока на действие на договора за кредит.

Раздел II
Изисквания за познания и компетентност на служителите

Чл. 44. (1) Кредиторът или кредитният посредник е длъжен да гарантира, че всеки негов служител притежава и поддържа подходящи познания и финансова и икономическа компетентност съобразно функциите, които изпълнява, при определяне условията на предлаганите кредити, предлагането и предоставянето на кредити, извършване на кредитно посредничество, както и при предоставянето на съвет по предлаган кредит и за правата на потребителите в областта на извършваната от тях дейност.

(2) Познанията и компетентността на служителите по ал. 1 се отнасят за предлаганите от кредитора или кредитния посредник кредити, за законодателството в областта на кредитирането на потребители, за пазара на кредити за потребители, за етичните стандарти при извършване на търговска дейност и за процеса по оценка на кредитоспособността на потребителя.

(3) Когато сключването на договор за кредит включва предоставянето на допълнителна услуга, служителите по ал. 1 трябва да притежават подходящи познания и компетентност за тази допълнителна услуга.

(4) Служителите по ал. 1, непосредствено заети с дейността по кредитиране, съответно с извършването на кредитно посредничество, трябва да имат най-малко средно образование.

(5) Кредиторът и кредитният посредник осигуряват професионално обучение на служителите си.

Раздел III
Политика за възнагражденията

Чл. 45. (1) Кредиторът и кредитният посредник приемат и прилагат политики за възнагражденията на своите служители, съгласно които възнагражденията не зависят преимуществено от броя или вида на сключените договори за кредит.

(2) Кредиторът приема и прилага политики за възнагражденията на кредитните посредници, с които е обвързан.

(3) При приемане на политиките по ал. 1 и 2 кредиторът и кредитният посредник вземат предвид изискванията на 43, ал. 1 и 2.

(4) По отношение на възнагражденията на служителите, които отговарят за оценката на кредитоспособността на потребителите, кредиторът разработва политики в зависимост от големината, вътрешната си организация и естеството, обхвата и сложността на своята дейност, които:

1. позволяват и насърчават надеждното и ефективно управление на риска и не стимулират поемането на риск, надвишаващ приемливото за кредитора ниво;

2. са съобразени с бизнес стратегията, целите, ценностите и дългосрочните интереси на кредитора и предвиждат мерки за избягване конфликт на интереси, включително изискването възнаграждението да не зависи от броя или от процента на одобрените искания за кредит.

(5) Когато кредиторът и кредитният посредник предлагат услуга по предоставяне на съвет, структурата на възнагражденията на извършващите тази дейност служители не трябва да се отразява на задължението им да действат в интерес на потребителя и не зависи от целите по отношение на продажбите.

(6) Забранява се изискването или получаването на авансово плащане или всяка друга насрещна престация от потребител към кредитор или кредитен посредник преди сключването на договор за потребителски кредит.

Раздел IV

Запис на заповед и менителница

Чл. 46. (1) Кредиторът не може да задължава потребителя да гарантира потребителския кредит чрез издаване на запис на заповед или менителница.

(2) Когато задълженията на потребителя по договора за потребителски кредит са гарантирани чрез издаването на запис на заповед или менителница, кредиторът посочва в договора за потребителски кредит и във всяко допълнително споразумение, сключено след подписване на договора, издадените запис на заповед или менителница с реквизитите по чл. 455, т. 1 – 7 и чл. 535, т. 1- 6 от Търговския закон. Издадените запис на заповед и менителница посочват номера и годината на сключване на договора за потребителски кредит, който обезпечават.

(3) Запис на заповед и менителница, издадени в нарушение на ал. 2, са нищожни.

(4) След всяко плащане кредиторът привежда незабавно записа на заповед или менителницата в съответствие с остатъка по задължението.

(5) При погасяване на задължението на потребителя, кредиторът е длъжен незабавно да върне издадения запис на заповед или менителница.

(6) Кредиторът отговаря за всички вреди, причинени на потребителя при неизпълнение на задълженията по ал. 1, 2, 4 и 5.

Раздел V

Специфични задължения на кредитните посредници

Чл. 47. Кредитният посредник е длъжен да:

1. посочи в своите реклами и в документацията, предназначена за потребителите обхвата на своите правомощия и дали е обвързан или работи изключително с един или няколко кредитори, или действа като независим посредник;

2. информира потребителя за всяко възнаграждение, ако има такова, което той следва да заплати на кредитния посредник за предоставяните от него услуги;

3. договори с потребителя възнаграждението по т. 2, ако има такова преди сключване на договора за кредит, на хартиен или друг траен носител;

4. съобщава на кредитора възнаграждението по т. 2, ако има такова, за целите на изчисляване на годишния процент на разходите по кредита.

Раздел VI

Просрочени задължения и мерки за предоставяне на отсрочка

Чл. 48. (1) Кредиторите приемат и прилагат правила, политики и процедури за работа с потребители със затруднения при погасяване на кредити, които включват и ранни показатели, че е възможно потребителят да изпадне в затруднение при погасяване на кредита.

(2) Когато кредитор установи, че потребител има затруднения при погасяване на кредита, той предприема своевременно действия да се свърже с потребителя, поръчителя и солидарния длъжник и да установи характера на затрудненията.

(3) Кредиторът предоставя на потребителя, поръчителя и солидарния длъжник своевременно информация за:

1. броя на плащанията, които са просрочени или частично погасени, и общия размер на просрочената сума;

2. общия размер на непогасената част от общата сума, дължима от потребителя;

3. размера на обезщетението за забава за просрочените плащания;

4. последиците за потребителя при просрочие на вноските.

(4) Преди пристъпване към принудително изпълнение в разумен срок, като вземат предвид конкретните обстоятелства, довели до затруднения, кредиторите прилагат, когато е целесъобразно, мерки за предоставяне на отсрочка. Такива мерки отчитат положението на потребителя и се състоят най-малко от:

1. пълно или частично рефинансиране на договора за кредит;

2. промяна на съществуващите условия на договора за кредит, което може да включва, наред с другото:

а) удължаване на срока на договора за кредит;

б) промяна на вида на договора за кредит;

в) разсрочване на плащането на всички или на част от вноските за погасяване за даден период;

г) намаляване на лихвения процент;

д) предлагане на гратисен период;

е) частични плащания;

ж) конвертиране на валута;

з) частично опрощаване и консолидиране на дълга.

(5) Кредиторите не са задължени да предлагат на потребителите повторно мерките за отсрочка по чл. 4, освен когато това е предвидено в закон или когато има основания за това

(6) Кредиторите не са задължени да извършват оценка на кредитоспособността на потребителя, съгласно чл. 17 - 20 в случаите на изменение на договора за кредит по ал. 4, т. 2, при условие че увеличението на дължимата от потребителя обща сума не е значително.

Раздел VII Прехвърляне на права

Чл. 49. (1) Кредиторът може да прехвърли вземането си по договор за потребителски кредит на трето лице само ако договорът за потребителски кредит предвижда такава възможност.

(2) Когато кредиторът прехвърли вземанията си по договора за потребителски кредит на трето лице, потребителят има право да направи спрямо това трето лице всички възражения, които има към първоначалния кредитор, включително възраженията за прихващане.

(3) Недействителна е всяка клауза от договора за потребителски кредит, която изключва или ограничава правото на потребителя по ал. 2.

(4) Кредиторът информира потребителя за прехвърляне на вземането по ал. 1, освен когато първоначалният кредитор по споразумение с новия кредитор продължава да администрира кредита по отношение на потребителя.

(5) Първоначалният кредитор или купувачът на кредити, при когото се намират документите, които удостоверяват вземането или съдържат информация, свързана с него, е длъжен при писмено искане от кредитополучателя да му предаде копия от документите.

Глава петнадесета Регистриране на кредитни посредници по потребителски кредити

Раздел I

Регистриране на кредитни посредници по потребителски кредити

Чл. 50. (1) Тази глава урежда условията и реда за регистриране на кредитни посредници, предоставящи потребителски кредит по смисъла на този закон.

(2) За извършване на дейност като кредитен посредник по предоставяне на потребителски кредит се изисква вписване в публичен регистър на Комисията за защита на потребителите.

(3) В регистъра по ал. 2 се вписва лице, което възнамерява да извършва дейност като кредитен посредник, ако са изпълнени едновременно следните изисквания:

1. има постоянен адрес в Република България - за физическо лице;

2. има търговска регистрация в Република България - за юридическо лице или едноличен търговец;

3. физическото лице, съответно лицата, които управляват и представляват лице по т. 2, имат добра репутация, включително не са осъждани за умишлено престъпление против собствеността, престъпление против стопанството, престъпление против финансовата, данъчната и осигурителната система, престъпление по служба, включително за разкриване на професионална тайна, или престъпление против личността, както и други нарушения в областта на дружествата, несъстоятелността, неплатежоспособността и защитата на потребителите, освен ако са реабилитирани;

4. физическото лице, съответно лицата, които управляват и представляват лице по т. 2 не са обявени в несъстоятелност като физическо лице, едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, не са били членове на управителен или контролен орган на дружество, срещу което е открито производство по несъстоятелност или е обявено в несъстоятелност, освен ако са с възстановени права;

5. да не е лишено от право да заема материалноотговорна длъжност;
6. въз основа на събраните данни за него и обвързаните с него лица да не дава основание за съмнение относно неговата надеждност и пригодност;

7. физическото лице, съответно лицата, които управляват и представляват лице по т. 2, притежават подходящите познания и компетентност в областта на кредитирането и на този закон.

(4) За лицата, които възнамеряват да извършват дейност като кредитен посредник се изисква физическото лице, съответно лицата, които управляват и представляват такова лице, да имат висше образование и професионален опит най-малко две последователни години в областта на кредитирането или финансовите услуги на ръководна длъжност в предприятия от банковия и финансовия сектор или на длъжност, непосредствено свързана със сключването и изпълнението на договори за кредит или за предоставяне на други финансови услуги.

(5) Лице, вписано в регистъра, е длъжно по всяко време да спазва изискванията по ал. 3 и 4.

(6) Когато лице, вписано в регистъра, извършва дейност от името и за сметка само на един кредитор, кредиторът е длъжен да осъществява наблюдение и контрол върху дейността му за спазване изискванията на този закон.

(7) Лице, което не е вписано в регистъра, не може да използва в своето наименование, рекламна или друга дейност думи на български или чужд език, означаващи извършване на кредитно посредничество.

(8) Лице, вписано в регистъра, не може да възлага на други лица извършването на дейности, за които е регистрирано по този закон.

(9) Изискванията на ал. 3 - 5 не се прилагат за банките, лицензирани по Закона за кредитните институции, платежните институции и дружествата за електронни пари по Закона за платежните услуги и платежните системи. Когато тези лица възнамеряват да извършват дейност като кредитен посредник по смисъла на този закон, те уведомяват Комисия за защита на потребителите с цел вписване на това обстоятелство в регистъра по ал. 1.

Чл. 51. (1) Комисията за защита на потребителите вписва лица в едномесечен срок от получаване на заявлението и необходимите документи, удостоверяващи спазване на необходимите за вписването изисквания.

(2) Ако представените документи съдържат противоречива, непълна или невярна информация или е необходима допълнителна информация, Комисията за защита на потребителите уведомява заявителя, като определя срок за отстраняване на недостатъците и/или за предоставяне на допълнителна информация.

(3) Срокът по ал. 2 не може да бъде по-кратък от 15 дни. Срокът по ал. 1 спира да тече до отстраняване на недостатъците и/или предоставянето на допълнителна информация.

(4) Срокът по ал. 1 спира да тече и когато Комисията за защита на потребителите поиска съдействие от други органи.

(5) Комисията за защита на потребителите събира такса за административните разходи, свързани с разглеждане на заявленията по ал. 1 и за промяна на подлежащите на вписване обстоятелства в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 52. (1) В регистъра се вписват следните обстоятелства:

1. данни, идентифициращи кредитния посредник, включително неговия постоянен адрес, съответно седалище и адрес на управление;

2. дали кредитният посредник предлага услугата за предоставяне на съвет;
3. данни за лицата, които управляват и представляват кредитния посредник;
4. ако кредитният посредник е обвързан - кредиторът или кредиторите, с които е обвързан;
5. заличаване на кредитния посредник от регистъра и основанието за това.

(2) Вписаните в регистъра кредитни посредници уведомяват Комисията за защита на потребителите за всяка промяна в обстоятелствата по ал. 1, като представят съответните документи и информация.

(3) Регистърът е публично достъпен по електронен път и подлежи на актуализиране.

Чл. 53. Комисията за защита на потребителите отказва вписване в регистъра на лице, което:

1. не отговаря на изискванията по чл. 50, ал. 3 и 4;
2. не е представило необходимите данни и документи или представените съдържат противоречива, непълна или невярна информация и в определения от Комисията за защита на потребителите срок недостатъкът не е отстранен.

(2) В случай на отказ, заявителят може да подаде ново заявление за вписване в регистъра, не по-рано от 6 месеца от влизането в сила на решението по ал. 1.

Чл. 54. (1) Комисията за защита на потребителите заличава кредитния посредник - физическо лице, от регистъра:

1. по негово писмено искане;
2. при смърт - по заявление на наследниците;
3. при поставянето му под запрещение - по заявление на настойника или попечителя.

(2) Комисията за защита на потребителите заличава кредитния посредник - едноличен търговец или юридическо лице, от регистъра по негово искане, когато е взето решение за прекратяване на:

1. дейността по кредитно посредничество;
2. дейността на едноличния търговец;
3. на юридическото лице.

(3) Комисията за защита на потребителите има право да заличи кредитния посредник от регистъра, когато:

1. не започне да извършва дейност в срок 6 месеца от регистрацията;
2. е преустановил извършването на дейност за срок повече от 6 месеца;
3. регистрацията и промените по нея са извършени въз основа на представени неверни данни или чрез използване на други неправомерни действия;
4. престане да отговаря на изискванията за вписване в регистъра;
5. при смърт – за физическо лице;
6. не изпълнява други изисквания на този закон;
7. срещу него бъде открито производство по обявяване в несъстоятелност или ликвидация;
8. е извършил системни нарушения на изискванията на този закон и/или на актовете по прилагането му;
9. при извършване на проверки, не предоставя исканите документи и не оказва съдействие на Комисията за защита на потребителите.

(4) Комисията за защита на потребителите отразява заличаването в регистъра непосредствено след влизане в сила на акта за заличаване.

Раздел II

Ред за вписване и заличаване от регистъра

Чл. 55. (1) За вписване в регистъра по чл. 50, ал. 2 лице, което възнамерява да извършва дейност като кредитен посредник подава до Комисията за защита на потребителите писмено заявление и регистрационен формуляр по образец на Комисията за защита на потребителите.

(2) Заявлението по ал. 1 съдържа следната информация:

1. имена, ЕГН/ЛН и постоянен адрес в Република България за физическите лица, съответно наименование, ЕИК, седалище и адрес на управление - за юридическите лица;

2. имена, ЕГН/ЛН, постоянен адрес и заемана длъжност - за лицата, които управляват и представляват заявител - юридическо лице;

3. дали заявителят е сключил договори с кредитори за извършването на дейност като обвързан кредитен посредник;

4. ако заявителят е сключил договор/и по смисъла на т. 3 - наименование и ЕИК на всеки от кредиторите, с които е обвързан;

5. дейностите за кредитно посредничество, които ще извършва, и дали ще предлага услугата за предоставяне на съвет.

(3) Към заявлението се прилагат:

1. копия на сключените договори с кредиторите, с които заявителят е обвързан, когато е приложимо;

2. документ за платена такса, съгласно чл. 51, ал.5;

(4) Заявителите - физически лица, и лицата, които ще управляват и представляват заявителя - юридическо лице, прилагат:

1. заверено копие на документ за самоличност на физическото лице;

2. копие от диплома за висше образование, придобита преди 1 януари 2012 г. или заверено удостоверение за признаване на висше образование, придобито от чуждестранно висше училище до месец април 2009 г, при условие че придобитата диплома се признава от Република България и е легализирана; за диплома за висше образование, придобита в България след 1 януари 2012 г. се посочва номер на дипломата, а за диплома за висше образование от чуждестранно висше училище, придобита след месец април 2009 г. се посочва номер на удостоверението за признаване на придобитото висше образование, като тези обстоятелства се проверяват служебно в съответните регистри, водени от Националния център за информация и документация;

3. свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ, в случай че физическото лице не е български гражданин;

4. декларация за обстоятелствата по чл. 50, ал. 3, т. 3 – 5;

5. попълнен въпросник-декларация по образец на Комисията за защита на потребителите за придобити познания и компетентност в областта на кредитирането, както и други документи, удостоверяващи професионалния опит.

(5) Документите за регистрация се представят на хартиен носител, а регистрационният формуляр и документите по ал. 4, т. 5 - в електронен вид, подписани с квалифициран електронен подпис.

(6) Лицата по чл. 50, ал. 9 изпращат писмено уведомление по образец на Комисията за защита на потребителите.

Чл. 56. (1) Комисията за защита на потребителите разглежда предоставените документи по реда на чл. 51 и вписва заявителя в регистъра, ако са изпълнени всички условия за регистрация.

(2) При спиране на срока по чл. 51, ал. 4, Комисията за защита на потребителите уведомява заявителя.

(3) Комисията за защита на потребителите отказва вписване при наличие на основанията в чл. 53.

(3) Лицата, подали уведомление по чл. 55, ал. 6 се вписват в регистъра.

(4) Председателят на Комисията за защита на потребителите или оправомощено от него длъжностно лице вписва или отказва вписване в регистъра със заповед.

(5) Заповедта по ал. 4 може да бъде оспорена пред съответния административен съд по реда на АПК.

Чл. 57. (1) За заличаване от регистъра по негово искане, кредитният посредник - физическо лице, подава заявление до Комисията за защита на потребителите.

(2) За заличаване от регистъра при смърт на кредитния посредник - физическо лице, поне един от неговите наследници подава заявление, към което прилага удостоверение за наследници и заверено копие на смъртен акт.

(3) За заличаване от регистъра при поставяне под запрещение на кредитен посредник - физическо лице, заявлението се подава от настойника или попечителя, като се прилагат документи за влязло в сила решение на компетентния съд и копие от акта за назначаването на настойника, съответно попечителя.

(4) За заличаване от регистъра по негово искане кредитният посредник - едноличен търговец, подава заявление до Комисията за защита на потребителите, в което се посочва дали прекратява само дейността по кредитно посредничество или дейността като едноличен търговец.

(5) За заличаване от регистъра по искане на кредитния посредник - юридическо лице, заявлението се подава от лицето или лицата, които го управляват и представляват по данни от търговския регистър, или от изрично упълномощено за това лице с нотариално заверено пълномощно, като се посочва основанието за заличаване по чл. 54, ал. 2. Към заявлението се прилага решение на общото събрание на съдружниците или акционерите или на едноличния собственик на капитала, ако се прекратява юридическото лице, а за прекратяването на дейността по кредитно посредничество - решение на компетентния орган съгласно устава (дружествения договор).

(6) В случаите по ал. 1, 4 и 5 към заявлението се прилага декларация, че кредитният посредник няма неизпълнени задължения към кредитори и/или потребители.

(7) Заличаването от регистъра на основанията по чл. 54, ал. 3 се извършва със заповед на председателя на Комисията за защита на потребителите или от оправомощено от него длъжностно лице, която може да бъде оспорена пред съответния административен съд по реда на АПК.

Раздел III

Уведомяване при промени и съхранение на данни

Чл. 58. (1) Лице, вписано в регистъра, уведомява в 15-дневен срок Комисията за защита на потребителите за всяка промяна в информацията, представена във връзка с вписването в регистъра, като прилага документ за платена такса и когато е приложимо - документи, удостоверяващи промяната. В този случай, КЗП има правомощията по чл. 51, ал. 2.

(2) Регистрационният формуляр и въпросниците-декларации по образец на Комисията за защита на потребителите за физически лица, и за управляващите и представляващите юридически лица, съдържащи новите обстоятелства, се представят в електронен вид.

(3) Уведомяването се счита за приключено след проверка на данните и документите по ал. 1 и 2 и одобряване от Комисията за защита на потребителите на въведената актуализирана информация в електронните формуляри.

Чл. 59. Комисията за защита на потребителите съхранява всички документи, представени на хартиен носител и в електронен вид от вписаните в регистъра по чл. 50, ал. 2 лица, относими към вписването им в регистъра и за заявените промени, в срок 5 години от датата на заличаване от регистъра или от датата на отказа за регистрация.

Глава Шестнадесета

Регистриране на кредитори, предоставящи потребителски кредит

Раздел I

Общи правила

Чл. 60. (1) Тази глава урежда условията и реда за регистриране на кредитори, предоставящи потребителски кредит по смисъла на този закон.

(2) Разпоредбите на тази глава не се прилагат за:

1. банки и клоновете на банки, извършващи дейност на територията на Република България, лицензирани по Закона за кредитните институции;

2. финансови институции, вписани в регистъра по чл. 3а от Закона за кредитните институции;

3. платежните институции и дружествата за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи;

4. доставчици на стоки и услуги, които са микро, малки и средни предприятия, действащи като кредитори в спомагателно качество, които отпускат кредит под формата на разсрочено плащане за закупуване на стоки и услуги, които предлагат, когато кредитът се предоставя без лихва и само с ограничен размер на таксите, дължими от потребителя за забавени плащания.

(3) За извършване на дейност за предоставяне на потребителски кредит като кредитор, извън случаите по ал. 2 се изисква лицето да е вписано в регистър, воден от Комисията за защита на потребителите.

(4) Не се допуска осъществяване на дейност по предоставяне на потребителски кредити от лица, които не са вписани в регистъра по реда на този закон, с изключение на случаите по ал. 2.

(5) Лице, вписано в регистъра не може да преотстъпва или прехвърля на други лица, както и да възлага на други лица извършването на дейности, за които е регистрирано.

(6) Лице, вписано в регистъра може да включва в предмета си на дейност и да извършва друга търговска дейност.

(7) Лице, което не е вписано в регистъра не може да използва в своето наименование, рекламна или друга дейност думи на български или чужд език, означаващи извършване на дейност по предоставяне на потребителски кредити.

Раздел II Изисквания към кредиторите

Чл. 61. (1) За да бъде вписано в регистъра на кредиторите, предоставящи потребителски кредит, лице което възнамерява да извършва дейност по предоставяне на потребителски кредит, подава писмено заявление до Комисията за защита на потребителите.

(2) За вписване в регистъра на кредиторите трябва да са изпълнени едновременно следните изисквания:

1. да има търговска регистрация по смисъла на Търговския закон;
2. в предмета му на дейност да е изрично посочено предоставянето на потребителски кредит;
3. мястото на извършване на основната стопанска дейност да е на територията на Република България;
4. вписаните в търговския регистър седалище и адрес на управление да съвпадат с мястото, където реално се извършва управлението на лицето;
5. дейността на лицето, което желае да бъде вписано в регистъра на лицата по тази глава, включително начинът по който ще бъдат предоставени потребителските кредити, да бъде ясно, подробно и изчерпателно определен;

(3) Лицата, които управляват и представляват кредитора, както и членовете на неговите органи за управление и контрол, включително представителите на юридически лица в тези органи, трябва да притежават добра репутация и да отговарят на следните условия:

1. да притежават висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от „магистър“;
2. не са осъждани за умишлено престъпление против собствеността, престъпление против стопанството, престъпление против финансовата, данъчната и осигурителната система, престъпление по служба, включително за разкриване на професионална тайна, или престъпление против личността, както и други нарушения в областта на дружествата, несъстоятелността, неплатежоспособността и защитата на потребителите, освен ако са реабилитирани;
3. винаги са действали прозрачно, открито и с готовност за сътрудничество с надзорните и контролни органи при осъществяваната от тях предходна дейност и са спазвали получените указания, препоръки и принудителни административни мерки;
4. не са обявени в несъстоятелност като едноличен търговец или неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, не са били членове на управителен или контролен орган на дружество, срещу което е открито производство по несъстоятелност или е обявено в несъстоятелност, освен ако са с възстановени права;
5. да не са лишени от право да заема материалноотговорна длъжност;
6. въз основа на събраните данни за тях и обвързаните с тях лица да не дават основание за съмнение относно тяхната надеждност и пригодност.

(4) Най-малко едно от лицата, които управляват и представляват кредитора, трябва допълнително да притежава подходящи познания и компетентност в областта на икономиката, правото, финансите и по този закон, както и да има най-малко две години професионален опит в областта на банковия или финансов сектор.

(5) Лицето по ал. 1 прилага надеждни правила и процедури за управление на дейността си по този закон, които включват:

1. ясна организационна структура;
2. условията за възлагане на дейности на кредитни посредници;

3. подходящи управленски процедури и механизми за вътрешен контрол, гарантиращи стабилно и разумно управление на дейността по кредитирате;

4. подходяща политика, осигуряваща съответствие с правила за защита, справедливо и етично третиране на кредитополучателите, включително по отношение на финансовото им състояние, а когато е необходимо насочването им към услуги за предоставяне на съвети;

5. вътрешни правила и процедури, които да осигуряват процеса на регистриране и разглеждане на постъпили жалби от потребители;

6. надеждни и ефективни механизми за вътрешен контрол, за изпълнение на задълженията по Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма.

(б) Лице, вписано в регистъра по ал. 1 е длъжно по всяко време да спазва изискванията по ал. 2, 3 и 4.

Раздел III

Ред за вписване и заличаване от регистъра на лицата, предоставящи потребителски кредит

Чл. 62. (1) Лице, което възнамерява да извършва дейност за предоставяне на потребителски кредит, подава писмено заявление и регистрационен формуляр по образец на Комисията за защита на потребителите за вписване в регистъра на лицата по чл. 60, ал. 3 и представя цялата изискуема информация и документи, необходими на Комисията за защита на потребителите да установи, че са изпълнени изискванията на чл. 61.

(2) В заявлението се посочва наименование, единен идентификационен код по чл. 23 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, седалище и адрес на управление и прилага:

1. заверено копие на документ за самоличност на лицето/лицата, които управляват и представляват заявителя;

2. свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ в случай, че физическото лице не е български гражданин;

3. декларация за обстоятелствата по чл. 61, ал. 3, т. 2 - 5;

4. попълнен въпросник-декларация по образец на Комисията за защита на потребителите за придобити познания и компетентност в областта на кредитирането, както и други документи, удостоверяващи професионалния опит;

5. копие от диплома за висше образование, придобита преди 1 януари 2012 г. или заверено удостоверение за признаване на висше образование, придобито от чуждестранно висше училище до месец април 2009 г, при условие че придобитата диплома се признава от Република България и е легализирана; за диплома за висше образование, придобита в България след 1 януари 2012 г. се посочва номер на дипломата, а за диплома за висше образование от чуждестранно висше училище, придобита след месец април 2009 г. се посочва номер на удостоверението за признаване на придобитото висше образование, като тези обстоятелства се проверяват служебно в съответните регистри, водени от Националния център за информация и документация;

6. политика за възлагане на дейности на кредитни посредници, когато е приложимо;

7. политика за спазване на правилата за защита на потребителите, в съответствие с изискванията на чл. 61, ал. 5, т. 4;

8. правила и процедури за регистриране и разглеждане на постъпили жалби от потребители;

9. документ за платена такса по чл. 63, освен когато таксата е заплатена по електронен път;

10. списък с офисите, в които възнамерява да извършва дейност като лице, което възнамерява да предоставя потребителски кредит;

11. доказателства за надеждни и ефективни механизми за вътрешен контрол, за изпълнение на задълженията по Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма.

(3) Комисията за защита на потребителите извършва проверка за пълнота на заявлението и приложените към него документи, удостоверяващи спазването на изискванията по този закон, в срок до 30 дни от получаването им. Комисията за защита на потребителите може да изиска еднократно от заявителя да представи допълнителна информация или документи в указан от нея срок, който не може да бъде по-кратък от 10 дни.

(4) Комисията за защита на потребителите вписва в регистъра по чл. 60, ал. 3 или отказва вписване в регистъра в срок до 30 дни от датата на получаване на заявлението.

(5) В случаите, когато компетентният орган е предоставил срок за отстраняване на нередовности и/или за предоставяне на допълнителна информация, срокът за произнасяне по ал. 4 спира да тече до изтичане на срока за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация.

(6) Комисията за защита на потребителите, когато е необходимо, изисква представянето на допълнителни документи, удостоверяващи спазване на изискванията по този закон и актовете по прилагането му, както и съдействие и информация от други органи.

(7) Комисията за защита на потребителите вписва заявителя, когато е представил всички изискуеми документи в съответствие с изискванията на този закон и подзаконовите актове по прилагането му и когато отговаря на условията за вписване в регистъра.

(8) Вписването в регистъра е за неограничен срок и не може да бъде обект на правоприемство, включително чрез прехвърляне.

(9) Агенцията по вписванията вписва в предмета на дейност извършването на дейности по предоставяне на потребителски кредити, за които е вписано лицето, след като ѝ бъде представено копие от решението на Комисията за защита на потребителите за вписване в регистъра.

(10) Лицето, вписано в регистъра по тази глава трябва да отговаря по всяко време на условията по чл. 61.

Чл. 63. Комисията за защита на потребителите събира такса за административни разходи, свързани с разглеждане на заявленията за вписване в регистъра по чл. 60, ал. 3 и за промяна на подлежащите на вписване обстоятелства по чл. 65, ал. 2 и 3 в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 64. (1) Комисията за защита на потребителите отказва вписване в регистъра, когато:

1. заявителят не отговаря на някое от изискванията по чл. 61;

2. заявителят не е представил в определения срок необходимите данни и документи или предоставените съдържат непълна, противоречива или невярна информация.

(2) Отказът за вписване в регистъра се мотивира.

(3) В случай на отказ, заявителят може да подаде ново заявление за вписване в регистъра не по-рано от 6 месеца от влизане в сила на отказа.

(4) Отказът по ал. 2 и мълчаливият отказа може да се оспорва пред съответния административен съд.

Чл. 65. (1) Лице вписано в регистъра по чл. 60, ал. 3 уведомява Комисията за защита на потребителите в 15-дневен срок от узнаването за всяка промяна в информацията и документите, представени във връзка с вписването в регистъра, като прилага документ за платена такса, и когато е приложимо – документи, удостоверяващи промяната.

(2) Когато лицето по ал. 1 възнамерява да промени или да измени обхвата на извършваните дейности, за които е вписано в регистъра, то подава заявление за допълване или промяна, като чл. 60 - 64 се прилагат съответно.

(3) При промяна в състава на органите и лицата и при промяна на обстоятелствата по чл. 61, лицето по чл. 60, ал. 3 уведомява Комисията за защита на потребителите и предоставя необходимите документи в срока по ал. 1.

(4) Регистрационният формуляр и въпросниците-декларации по образец на Комисията за защита на потребителите за физически лица, и за управляващите и представляващите юридически лица, съдържащи новите обстоятелства, се представят в електронен вид.

(5) Уведомяването се счита за приключено след проверка на данните и документите по ал. 1 и 2 и одобряване от Комисията за защита на потребителите на въведената актуализирана информация в електронните формуляри.

Чл. 66. (1) Комисията за защита на потребителите заличава от регистъра на кредиторите, предоставящи потребителски кредит регистрирано лице по негово искане, или ако установи, че:

1. не започне да извършва дейност в срок 12 месеца от датата на вписване в регистъра;

2. преустанови извършването на дейности за предоставяне на потребителски кредит за срок повече от 12 месеца;

3. вписването е било извършено въз основа на невярна информация или неверни документи;

4. е престанало да отговаря на условията за вписване в регистъра;

5. не изпълнява други изисквания по този закон и на подзаконовите актове по прилагането му, или други нормативно установени изисквания за осъществяване на дейността;

6. извърши системни нарушения на изискванията на този закон и/или на актовете по прилагането му;

7. нарушава разпоредбите на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма, по мотивирано искане от Държавна агенция „Национална сигурност“;

8. при извършване на проверки не предоставя исканите документи и не оказва съдействие на Комисията за защита на потребителите.

(2) Комисията за защита на потребителите може да заличи от регистъра на лицата по чл. 60, ал. 3 регистрирано лице, предоставящо кредит на потребители, в случаите когато не е изпълнило приложена принудителна административна мярка по този закон.

(3) Комисията за защита на потребителите отразява заличаването в регистъра по чл. 60, ал. 3 непосредствено след влизане в сила на акта за заличаване.

(4) В срок до 7 дни от заличаване от регистъра на лицето по чл. 60, ал. 3, Комисията за защита на потребителите отправя искане до Агенцията по вписванията за

заличаване на тази дейност от предмета на дейност на съответния търговец в търговския регистър и в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

(5) Лице, което е заличено от регистъра по чл. 60, ал.3 не може да извършва дейност за предоставяне на потребителски кредит. То може да подаде ново заявление за вписване в регистъра не по-рано от 6 месеца от заличаването му от регистъра.

(6) Решението за заличаване от регистъра може да се оспорва пред съответния административен съд.

Чл. 67. (1) Комисията за защита на потребителите води и поддържа регистъра на лицата, предоставящи потребителски кредит по чл. 60, ал.3.

(2) Регистърът по ал. 1 е публично достъпен в електронен вид и се актуализира редовно.

(3) При заличаване от регистъра в съответствие с чл. 66, Комисията за защита на потребителите актуализира незабавно регистъра по ал. 1, като го заличава от него.

(4) Съдържанието, условията и редът за воденето, поддържането и ползването на регистъра по ал. 1 се определят с наредба на Комисията за защита на потребителите.

Глава седемнадесетата **Професионална тайна**

Чл. 68. (1) Професионална тайна е информацията, която Комисията за защита на потребителите придобива или създава за целите на упражнявания контрол за спазване на изискванията на този закон.

(2) Председателят и членовете на Комисията за защита на потребителите, служителите и експертите на Комисията за защита на потребителите са длъжни да пазят професионалната тайна, включително след прекратяване на правоотношенията им с Комисията за защита на потребителите.

(3) Лицата по ал. 2 може да използват информацията, представляваща професионална тайна, само за целите и при изпълнение на служебните си задължения. Тази информация не може да се разгласява или предоставя на други лица или органи освен на посочените в ал. 5.

(4) Ограниченията по ал. 3 не се прилагат, ако информацията се предоставя в обобщен или резюмиран вид, така че да не може да бъдат идентифицирани лицата, за които се отнася.

(5) Лицата по ал. 2 може да предоставят информацията, която представлява професионална тайна и е получена при изпълнение на служебните им задължения, на следните органи за изпълнението на техните функции или задължения:

1. органите на Министерството на вътрешните работи и на съдебната власт - за целите на образувано наказателно производство;

2. съда - в случаите на обжалване на административен акт или наказателно постановление на Комисията за защита на потребителите издадени по реда на този закон;

(6) Органите по ал. 5 са длъжни да използват получената информация само за целите, за които им е предоставена, и да не я разпространяват и предоставят на трети лица, освен при изпълнение на задължение, предвидено в закон.

(7) Комисията за защита на потребителите може да обменя или да разгласява информация, представляваща професионална тайна с други компетентни органи в предвидените от този закон случаи и в съответствие с правото на Европейския съюз.

Глава осемнадесета **Сътрудничество**

Чл. 69. Комисията за защита на потребителите и Българската народна банка може да обменят информация и да си сътрудничат по този закон.

Глава деветнадесета **Финансово образование. Способи за решаване на потребителски спорове**

Раздел I **Финансово образование.**

Чл. 70. (1) Комисията за защита на потребителите, след консултации със заинтересованите страни, включително и със сдруженията на потребителите, изготвя и предоставя на разположение на потребителите, в т.ч. и на потребителите, които вземат кредит за първи път, особено когато използват цифрови инструменти, насоки, позволяващи вземането на информирано решение за потребителски кредит.

(2) Насоките по ал. 1 включват ясна и обща информация относно отпускане на потребителски кредит и за отговорно управление на задълженията по кредита.

(3) Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите предоставят информация на потребителите за насоките по ал. 1.

Раздел II **Жалби на потребители.**

Чл. 71. (1) Потребителите имат право да подават жалби, свързани с договори за потребителски кредит или с договори за посредничество за предоставяне на потребителски кредит до Комисията за защита на потребителите.

(2) Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите разясняват правата и задълженията на потребителите във връзка с договорите за потребителски кредит, предоставят им съвети и информация за правата им при ползването на потребителски кредит и съдействат за разрешаване на потребителски спорове и жалби.

Чл. 72. (1) Кредиторите, съответно кредитните посредници, са длъжни във вътрешните правила за осъществяване на тяхната дейност да предвидят процедура за подаване на възражения, решаване на спорове и определяне на обезщетения във връзка с жалби на потребители, свързани с предоставянето на потребителски кредити, и да предоставят информация на потребителите за това.

(2) Кредиторът, съответно кредитният посредник е длъжен да се произнесе и да уведоми писмено потребителя за решението си по всяко постъпило възражение във връзка с потребителски кредит в срок 30 дни от получаването му.

(3) Ако кредиторът, съответно кредитният посредник не се произнесе в предвидения в ал. 2 срок, както и когато решението не удовлетворява потребителя, спорът може да бъде отнесен за разглеждане от секторна помирителна комисия, разглеждаща спорове в областта на финансовите услуги, създадена по реда на глава девета, раздел III от Закона за защита на потребителите. Кредиторът, съответно кредитният посредник информира потребителя за наличието на тази възможност и заявява дали ще участва в помирителното производство.

(4) Подаването на възражение или жалба от потребителите във връзка с договора за потребителски кредит не е задължителна предпоставка за образуване на помирително производство по чл. 73.

Раздел III **Извънсъдебно решаване на потребителски спорове**

Чл. 73. (1) Потребителите имат право да сезират секторната помирителна комисия по чл. 72, ал. 3, когато са нарушени техните права и законни интереси при предоставянето на потребителски кредити, съответно при посредничеството за предоставяне на такива кредити.

(2) Когато кредиторът не се произнесе в предвидения в чл. 72, ал. 2 срок и когато решението на кредитора не удовлетворява потребителя, спорът може да бъде отнесен за разглеждане от секторната помирителна комисия в областта на финансовите услуги по чл. 72, ал. 3. Кредиторът, съответно кредитният посредник информира потребителя за наличието на такава възможност.

(3) При разглеждане на трансгранични спорове по предоставяне на потребителски кредити, секторната помирителна комисия, разглеждаща спорове в областта на финансовите услуги, си сътрудничи със съответните компетентни органи за извънсъдебно решаване на потребителски спорове на държавите - членки на Европейския съюз, като обменя информация с тях.

Раздел IV

Предоставяне на съвети на потребители със затруднения при изпълнение на финансовите си задължения

Чл. 74. (1) Комисията за защита на потребителите предоставя съвети на потребители, изпитващи затруднения при изпълнение на финансовите си задължения за погасяване на потребителски кредити.

(2) Кредиторите насочват потребителите, които изпитват затруднения при погасяване на кредити към Комисията за защита на потребителите.

Глава двадесета

Контрол

Чл. 75. (1) Контролът по този закон се осъществява от Комисия за защита на потребителите към министъра на икономиката и индустрията.

(2) Комисията за защита на потребителите може да извършва проверки, включително на място за спазване на изискванията на закона и за верността на информацията, предоставяна от кредитните посредници и от кредиторите.

(3) Комисията за защита на потребителите изисква от кредитните посредници и от кредиторите сведения и документи от значение за осъществявания от Комисията контрол за прилагане на този закон.

Чл. 76. (1) За осъществяване на контрола по изпълнение на закона, председателят на Комисията за защита на потребителите оправомощава със заповед длъжностни лица от администрацията ѝ.

(2) При изпълнение на служебните си задължения, длъжностните лица по ал. 1 имат право:

1. на свободен достъп в служебните помещения и информационните системи на кредиторите и кредитните посредници;
2. да изискват документи и да събират сведения във връзка с изпълнението на възложената задача;
3. да извършват насрещни проверки и проверки на място;
4. да присъстват на заседанията на управителните и контролните органи на кредиторите и кредитните посредници - юридически лица;

5. да изискват копия от документи, заверени от кредитните посредници - физически лица, съответно от лицата, които управляват и представляват кредиторите и кредитните посредници - юридически лица, или от упълномощено от тях лице, и да определят срока за представянето им;

6. да изискват обяснения от кредиторите и кредитните посредници, от техните представители или служители.

7. да привличат експерти;

8. да съставят актове за установяване на нарушения.

(3) При изпълнение на служебните си задължения длъжностните лица по ал. 1 са длъжни да опазват служебната, банковата, професионалната или търговската тайна и да не разгласяват данни от проверките преди тяхното приключване, както и да не използват информацията, получена в хода на проверката, извън целта и предназначението на проверката.

(4) Председателят на Комисията за защита на потребителите има право да:

1. разпорежи писмено на нарушителя да преустанови нарушението на този закон и ако е необходимо, да направи разпореждането обществено достояние;

2. изиска от нарушителя да декларира, че ще преустанови нарушението.

Чл. 77. (1) Кредиторите и кредитните посредници, обект на проверка за спазване изискванията на този закон, са длъжни да осигуряват на длъжностните лица по чл. 76, ал. 1:

1. достъп до служебните помещения;

2. необходимите документи, информация и съдействие, изисквани за целите на проверките по чл. 76, ал. 2, т. 3, както и да се въздържат от действия, които биха могли да попречат на провеждането им.

(2) Комисията за защита на потребителите може да дава препоръки във връзка с дейността по предоставяне на кредити на потребители с оглед на осигуряване спазването на изискванията на закона.

Раздел II

Принудителни административни мерки

Чл. 78. (1) Когато Комисията за защита на потребителите установи, че рекламното или търговско съобщение за потребителски кредит е в нарушение на чл. 7, 8 и 47, председателят на Комисията издава заповед, с която спира тяхното разпространение.

(2) Председателят на Комисията за защита на потребителите може да задължи рекламодателя или автора на търговското съобщение да докаже верността на съдържащите се в рекламата или в съобщението твърдения, и да разпорежи представянето на доказателствата да се извърши в определен от него срок.

Чл. 79. Когато Комисията за защита на потребителите установи, че са налице обстоятелствата по чл. 54, ал. 3, т. 4 и чл. 66, ал. 1, т. 5 или са нарушени изискванията за предоставяне на информация, определени в глава петнадесета и глава шестнадесета, председателят на Комисията за защита на потребителите издава разпореждане за преустановяване на нарушението.

Раздел III.

Издаване и обжалване на индивидуални административни актове

Чл. 80. (1) Индивидуалните административни актове по чл. 51, чл. 53 -54, чл. 56, чл. 57, ал. 7, чл. 62, ал. 7, чл. 64 и 66 се издават от председателя на Комисията за защита на потребителите или от оправомощени от него длъжностни лица.

(2) Актовете по ал. 1 се мотивират и подлежат на незабавно изпълнение.

(3) Актовете по ал. 1 могат да се оспорват пред съответния административен съд относно тяхната законосъобразност. Съдът не може да спре изпълнението на акта до окончателното произнасяне по жалбата.

Чл. 81. (1) Индивидуалните административни актове по този закон се съобщават на адресатите им чрез връчване срещу подпис или чрез препоръчано писмо с обратна разписка. Връчването с препоръчано писмо с обратна разписка се извършва по постоянен адрес, съответно по седалището и адреса на управление на лицето.

(2) Ако административният акт не бъде връчен по един от посочените в ал. 1 начини, той се счита за връчен с поставянето му на специално определено за целта място в сградата на Комисията за защита на потребителите. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на комисията.

Глава двадесет и първа **Административно наказателни разпоредби**

Чл. 82. (1) За нарушение на чл. 5, чл. 6, ал. 1 и 2, чл. 9-13, чл. 22, ал. 2 -7 и ал. 10, чл. 40 - 45, чл. 47, чл. 65, ал. 1 и 3 и чл. 72 на физическите лица се налага глоба в размер от 1 000 до 2 500 евро, а на едноличните търговци и юридическите лица – имуществена санкция в размер от 3 000 до 8 000 евро.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е в размер от 2 000 до 5 000 евро, а имуществената санкция – от 7 000 до 15 000 евро.

Чл. 83. (1) За нарушение на чл. 14, ал. 2 и ал. 4 -6, чл.15, ал.1, чл.16, чл. 24, ал. 5 – 9, чл. 25 – 27, чл.28, ал.1 и 2, чл. 29 - 35, чл. 39, чл. 46 и чл. 48, ал. 1 - 4 на физическите лица се налага глоба в размер от 1 500 до 3 000 евро, а на едноличните търговци и юридическите лица – имуществена санкция в размер от 4 000 до 10 000 евро.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е в размер от 2 000 до 4 000 евро, а имуществената санкция – от 7 000 до 15 000 евро.

Чл. 84. (1) За нарушение на чл. 7 - 8, чл. 17- 20, чл. 21, ал. 4 - 6, чл. 23, чл. 49, ал.1-2 и ал. 4 - 5 и чл. 58 на физическите лица се налага глоба в размер от 2 500 до 5 000 евро, а на едноличните търговци и юридическите лица – имуществена санкция в размер от 5 000 до 15 000 евро.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е в размер от 5 000 до 10 000 евро, а имуществената санкция – от 10 000 до 20 000 евро.

Чл. 85. (1) За неизпълнение на разпореждане на председателя на Комисията за защита на потребителите по чл. 76, ал. 4 и чл. 79, както и за неизпълнение на задължението по чл. 77, ал. 1 на физическите лица се налага глоба в размер от 1 500 до 4 000 евро, а на едноличните търговци и юридическите лица – имуществена санкция в размер от 2 500 до 8 000 евро.

Чл. 86. (1) За нарушение на чл. 50, ал. 6 -8 и чл. 60, ал. 4, 5 и 7 на физическите лица се налага глоба в размер от 2 500 до 5 000 евро, а на едноличните търговци и юридическите лица - имуществена санкция в размер от 10 000 до 20 000 евро.

(2) При повторно нарушение по ал. 1 глобата е в размер от 5 000 до 10 000 евро, а имуществената санкция - от 20 000 до 40 000 евро.

Чл. 87. (1) Актовете за установяване на нарушения на изискванията на този закон се съставят от длъжностни лица, оправомощени от председателя на Комисията за защита на потребителите.

(2) Наказателните постановления се издават от председателя на Комисията за защита на потребителите или от оправомощени от него длъжностни лица.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 88. Актове за установяване на административните нарушения и наказателните постановления по смисъла на Закона за административните нарушения и наказания може да се връчват на всяко физическо лице, което се намира в търговския обект и което е в граждански или трудови правоотношения с лицето, срещу което са издадени.

Чл. 89 Председателят на Комисията за защита на потребителите може да оповестява публично наложени административни санкции за нарушения на този закон, освен ако такова оповестяване би изложило на сериозна опасност финансовите пазари или би причинило непропорционална вреда на засегнатите лица

Чл. 90 (1) При извършено широко разпространено нарушение или широко разпространено нарушение със съюзно измерение, установено от Комисията за защита на потребителите, при осъществяване на мерки за прилагане на Директива (ЕС) 2023/2225 в рамките на координирани действия, предприети от компетентните органи на държавите-членки на Европейския съюз, съгласно чл. 21 на Регламент (ЕС) 2017/2394, председателят на Комисията за защита на потребителите налага на едноличните търговци и юридическите лица имуществена санкция в размер до 500 000 евро за нарушение на разпоредбите на чл. 5, чл. 6, ал. 1 и 2, чл. 7 – 13, чл. 14, ал. 2 и ал. 4 – 6, чл. 15, ал. 1, чл. 16 – 20, чл. 21, ал. 4 – 6, чл. 22, ал. 2 – 7 и ал. 10, чл. 23, чл. 24, ал. 5 – 9, чл. 25 – 27, чл. 28, ал. 1 – 2, чл. 29 – 35, чл. 39 – 47, чл. 48, ал. 1 – 4, чл. 49, ал. 1 – 2 и ал. 4 – 5, чл. 50, ал. 6 – 8, чл. 58, чл. 60, ал. 4, 5 и 7, чл. 65, ал. 1 и 3, чл. 72, чл. 76, ал. 4, чл. 77, ал. 1 и чл. 79.

(2) Когато в резултат на координирано действие, предприето съгласно чл. 21 на Регламент (ЕС) 2017/2394, компетентните органи на държавите членки вземат решение санкцията да бъде наложена от компетентен орган на една държава – членка на Европейския съюз, от името на всички държави – членки на Европейския съюз, участващи в координираното действие, председателят на Комисията за защита на потребителите налага на едноличните търговци и юридическите лица имуществена санкция в размер до 500 000 евро.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Допълнителна услуга“ е услуга, предлагана на потребителя по договора за кредит.

2. „Общи разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за кредит, които са известни на кредитора и които потребителя трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, по-специално застрахователни премии, в случаите, когато сключването на договора за допълнителна услуга е задължително условие за получаване на кредита или за получаване на кредита при предлаганите условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси.

3. „Обща сума, дължима от потребителя“ е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

4. „Лихвен процент по кредита“ е лихвеният процент, изразен като фиксиран или като променлив процент, който се прилага на годишна основа от общия размер на кредита.

5. „Фиксиран лихвен процент по кредита“ е лихвеният процент, предвиден в клауза на договора за кредит, по силата на която кредиторът и потребителят уговарят един постоянен лихвен процент за целия срок на договора за кредит или уговарят няколко лихвени проценти за отделни периоди от продължителността на договора за кредит, през които се прилага само определеният фиксиран лихвен процент. Когато не всички лихвени проценти по кредита за отделните периоди са определени в договора за кредит, приема се, че лихвеният процент по кредита е фиксиран само за отделните периоди, през които лихвеният процент е определен изключително с помощта на определен фиксиран процент, уговорен при сключването на договора за кредит.

6. "Променлив лихвен процент" е лихвеният процент, предвиден в клауза на договора за кредит, по силата на която кредиторът и потребителят договарят, че приложимият към договора за кредит лихвен процент се формира на база на променлива компонента и фиксирана надбавка. Фиксираната надбавка не може да бъде променяна едностранно за целия срок на договора за кредит. – Няма го в директивата, но е добавено в ЗПК през 2014г.) Взет от т. 23 от ДР от ЗИп.К и същият в ЗПК.

7. "Референтен лихвен процент" е лихвеният процент, използван като основа за изчисляване на приложимия към договора за кредит променлив лихвен процент. Той представлява бенчмарк за лихвен процент съгласно Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.), или индекс и/или индикатори, публикувани от Българската народна банка и/или от Националния статистически институт, или комбинация от тях. – (взето от ЗПК и ЗИпК – няма го в директивата).

8. „Общ размер на кредита“ е максималният размер (лимит) или общата сума, предоставяна по договора за кредит.

9. „Траен носител“ е всеки носител, даващ възможност на потребителя да съхранява адресирана до него информация по начин, който позволява лесното ѝ използване за период от време, съответстващ на целите, за които е предназначена информацията, и който позволява непромененото възпроизвеждане на съхранената информация.

10. „Кредитен посредник“ е лице, което не действа като кредитор или нотариус, свързва пряко или непряко потребител с кредитор и при извършване на своята търговска дейност срещу заплащане в парична или в друга форма, уговорена в договора:

а) представя или предлага на потребители договори за кредит по смисъла на чл. 1, ал. 2 от този закон, или;

б) съдейства на потребители, като извършва друг вид подготвителни или преддоговорни действия по договори за кредит по смисъла на чл. 1, ал. 2 от този закон, или;

в) сключва с потребители договори за кредит по смисъла на чл. 1, ал. 2 от този закон от името на кредитора.

11. "Обвързан кредитен посредник" е кредитен посредник, който действа от името и за сметка:

а) само на един кредитор;

б) само на една група кредитори, или
в) на няколко кредитора или групи кредитори, които не заемат съществен дял от пазара.

12. „Преддоговорна информация“ е информацията, която е предоставена на потребителя преди да е обвързан с договор за кредит или, когато е приложимо, с отправянето на обвързващо предложение, и която е необходима на потребителя, за да може да сравни различни предложения за кредит и да вземе информирано решение дали да сключи договора за кредит.

13. "Профилиране" е понятието по чл. 4, т. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679.

14. „Обвързваща практика“ е предлагането или сключването на договор за кредит в пакет с други отделни финансови продукти или услуги, при което договърът за кредит не се предлага на потребителя отделно.

15. "Пакетна продажба" е предлагането или сключването на договор за кредит в пакет с други отделни финансови продукти или услуги, при което договърът за кредит се предлага на потребителя и отделно, но не непременно при същите условия, както при съвместното предлагане с допълнителните услуги.

16. „Предоставяне на съвет“ е услуга по предоставяне на индивидуални препоръки на потребителя по един или повече видове кредит и свързаните с тях сделки, което представлява отделна дейност от предоставянето на кредит и кредитното посредничество.

17. "Овърдрафт" е кредитът, при който кредиторът изрично предоставя на потребителя възможност да ползва средства, превишаващи наличността по разплащателната му сметка.

18. „Свръховърдрафт“ е мълчаливо приет овърдрафт, при който кредиторът позволява на потребителя да ползва средства, превишаващи наличността по разплащателната му сметка или договорения размер на овърдрафта.

19. „Свързан договор за кредит“ е договор за кредит, при който:

а) въпросният кредит или услуги се използват изключително за финансиране на договор за доставка на конкретни стоки или предоставяне на конкретна услуга и

б) от обективна гледна точка двата договора представляват едно цяло; смята се, че това е така, когато доставчикът на стоката или услугата финансира сам предоставянето на потребителския кредит или, в случай че кредитът се финансира от трета страна, когато кредиторът използва услугите на доставчика на стоката или услугата за маркетинга, сключването или подготовката на договора за кредит, или когато в договора за кредит са изрично посочени доставка на конкретни стоки или предоставянето на конкретни услуги.

20. „Предсрочно погасяване“ е изцяло или частично погасяване на задълженията на потребителя по договора за кредит, преди определената в договора за кредит дата.

21. „Предоставяне на съвет в областта на задълженията“ означава персонализирана помощ от техническо, правно или психологическо естество за потребители, които изпитват или могат да срещнат затруднения при изпълнение на своите финансови задължения, предоставяна от лица, които не са кредитори или кредитни посредници по смисъла на този закон, или купувачи на кредити, или лица, обслужващи кредити по смисъла на Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити.

22. „Средство за комуникация от разстояние" е всяко средство, което може да се използва за предоставяне на услуги от разстояние, без да е налице едновременното физическо присъствие на доставчика и на потребителя.

23. "Системни нарушения" са три или повече административни нарушения на този закон и/или на актовете по прилагането му, извършени в продължение на една година, или три и повече административни нарушения от един и същ вид, извършени в продължение на три последователни години.

§ 2. Този закон въвежда разпоредбите на Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Законът за потребителския кредит (обн., ДВ, бр. 18 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2010 г., бр. 91 от 2012 г., бр. 35 и 61 от 2014 г., бр. 14 и 57 от 2015 г., бр. 59 от 2016 г., бр. 20 и 51 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 104 от 2020 г., бр. 41 и 70 от 2024 г. и бр. 50 от 2025 г.) се отменя.

§ 4. Заварените при влизане в сила на закона висящи производства по отменения Закон за потребителския кредит се довършват по досегашния ред.

§ 5. Разпоредбите на този закон не се прилагат за договори за потребителски кредит, сключени преди датата на влизането му в сила, с изключение на разпоредбите на чл. 28, 29, 30, ал. 2 - 4, както и чл. 34 и 49, които се прилагат за договори за потребителски кредит с неопределен срок, сключени преди тази дата и действащи към момента на влизане на закона в сила.

§ 6. (1) В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон лицата, които извършват дейност като кредитен посредник на потребителски кредити могат да продължат да извършват дейността си без да са вписани в регистър, като в същия срок подават заявление за вписване в регистъра по чл. 50, ал. 1.

(2) В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон лицата по чл. 60, ал. 1, които до влизането му в сила предоставят потребителски кредит могат да продължат да извършват дейността си без регистрация, като в същия срок подават заявление за вписване в регистъра по чл. 61, ал. 1.

(3) В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон кредитните посредници и кредиторите привеждат дейността си по отношение предлагането и предоставянето на потребителски кредит в съответствие с изискванията на този закон и с актовете по неговото прилагане.

§ 7. В Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители (обн., ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 97 от 2016 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 20 и 51 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 65 и 85 от 2023 г., бр. 41 и 70 от 2024 г. и бр. 50 от 2025 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 67, ал. 2 се правят следните изменения и допълнения:

а) точка 2 се изменя така:

„2. да изискват необходимите документи, становища и информация във връзка с осъществявания от тях контрол“;

б) досегашните т. 2 - 5 стават съответно т. 3 - 6.

2. В чл. 77:

а) в ал. 1 думите „1000 до 3000 лв.“ се заменят с „1000 до 3000 евро“ и думите „5000 до 10 000 лв.“ с „5000 до 10 000 евро“;

б) в ал. 2 думите „2000 до 6000 лв.“ се заменят с „2000 до 6000 евро“ и думите „10 000 до 20 000 лв.“ с „10 000 до 20 000 евро“.

3. В чл. 78:

а) в ал. 1 думите „2000 до 5000 лв.“ се заменят с „2000 до 5000 евро“ и думите „10 000 до 20 000 лв.“ с „10 000 до 20 000 евро“;

б) в ал. 2 думите „4000 до 10 000 лв.“ се заменят с „4000 до 10 000 евро“ и думите „20 000 до 40 000 лв.“ с „20 000 до 40 000 евро“.

4. В чл. 79:

а) в ал. 1 думите „3000 до 6000 лв.“ се заменят с „3000 до 6000 евро“ и думите „15 000 до 30 000 лв.“ с „15 000 до 30 000 евро“;

б) в ал. 2 думите „6000 до 12 000 лв.“ се заменят с „6000 до 12 000 евро“ и думите „30 000 до 60 000 лв.“ с „25 000 до 40 000 евро“.

5. В чл. 80:

а) в ал. 1 думите „5000 до 10 000 лв.“ се заменят с „5000 до 10 000 евро“ и думите „20 000 до 40 000 лв.“ с „20 000 до 40 000 евро“;

б) в ал. 2 думите „10 000 до 20 000 лв.“ се заменят с „10 000 до 20 000 евро“ и думите „40 000 до 80 000 лв.“ с „30 000 до 50 000 евро“.

6. В чл. 81 думите „3000 до 8000 лв.“ се заменят с „3000 до 8 000 евро“ и думите „5000 до 15 000 лв.“ с „5000 до 15 000 евро“.

§ 8. В Закона за кредитните институции (обн. ДВ. бр.59 и 105 от 2006г., изм. бр.52, 59 и 109 от 2007г., изм. бр.69 от 2008г., изм. бр.23, 24, 44, 93 и 95 от 2009г., изм. бр.94 и 101 от 2010г., изм. бр.77 и 105 от 2011г., изм. бр.38 и 44 от 2012г., изм. бр.52, 70 и 109 от 2013г., доп. бр.22, 27, 35 и 53 от 2014г., изм. бр.14, 22, 50, 62 и 94 от 2015г., изм. и доп. бр.33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016г., изм. бр.63, 97 и 103 от 2017г., изм. и доп. бр.7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018г., изм. бр.37, 42, 83, 94 и 96 от 2019г., доп. бр.11, 13, 14, 18 и 64 от 2020г., изм. и доп. бр.12 и 21 от 2021г., изм. и доп. бр.25 и 51 от 2022г., изм. и доп. бр.65, 66, 84 и 85 от 2023г., изм. бр.13, 70 и 79 от 2024г., изм. бр. 49, 50, 54, 63 и 67 от 2025г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3а се правят следните изменения и допълнения:

а) В ал. 1 думите „извън такива, които попадат в приложното поле на Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити“ се заличават.

б) В ал. 9 в основния текст след думите „не подлежи на регистрация“ се добавя „по ал. 1“. Създават т. 3 и 4:

„3. извършва дейност, подлежаща на контрол или надзор по реда на Закона за лицата, обслужващи кредити, и купувачите на кредити;

4. подлежи на регистриране по чл. 60 от Закона за потребителския кредит.“

2. В чл. 56:

а) в ал. 1 се създава т. 6:

"6. кредиторите, вписани в регистъра по чл. 60 от Закона за потребителския кредит за целите на дейността по предоставяне на потребителски кредити." ;

б) в ал. 2 след числото „5“ се добавя „ - 6“;

§ 9. Устройственият правилник на Комисията за защита на потребителите се привежда в съответствие с изискванията на закона в едномесечен срок от влизането му в сила.

§ 10. Изпълнението на закона се възлага на министъра на икономиката и индустрията.

§ 11. Законът влиза в сила от 20 ноември 2026 г. и се прилага за договори, сключени след 21 ноември 2026 г.

Приложение № 1 към чл. 10, ал. 4

Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити.

Основна информация.

Част I [Винаги на първата страница на формуляра]:

<p>1.Кредитор [Идентификационни данни] Когато е приложимо Кредитен посредник [Идентификационни данни]</p>	<p>1.Кредитор [Идентификационни данни] Когато е приложимо Кредитен посредник [Идентификационни данни]</p>
<p>2. Общ размер на кредита: <i>Това означава горната граница или общата сума, предоставена по договора за кредит.</i></p>	
<p>3. Срок на договора за кредит:</p>	
<p>4. Лихвен процент по кредита или, когато е приложимо, различни лихвени проценти, приложими към договора за кредит.</p>	<p>[% - фиксиран или - променлив, —периоди]</p>
<p>5. Годишен процент на разходите (ГПР): <i>Това е общата стойност на разходите, изразена като годишен процент от общия размер на кредита.</i> <i>ГПР помага при съпоставянето на различните предложения за сключване на договор.</i></p>	
<p>6. Общата сума, която ще трябва да заплатите <i>Това е размерът на зетата главница заедно с лихвите и възможните разходи, свързани с Вашия кредит.</i></p>	<p>[Сума на общия размер на кредита и на общите разходи по кредита за потребителя]</p>
<p>7. Когато е приложимо: Кредитът се отпуска под формата на отложено плащане за конкретни стоки или конкретни услуги или е обвързан с доставката на конкретни стоки или с предоставянето на конкретни услуги Наименование на стоката/услугата Цена</p>	

8. Разходи в случай на забавени плащания	Ще Ви бъдат начислени [..... (приложим лихвен процент по кредита, механизъм за регулирането му и, когато е приложимо, лихви за просрочие)] за забавени плащания.
--	--

(1) Навсякъде, където е указано „когато е приложимо“, кредиторът трябва да попълни съответното поле, ако информацията се отнася до вида кредит, или да заличи информацията или целия ред, ако информацията не е валидна за съответния вид кредит.

Обясненията в курсив следва да помогнат на потребителя да разбере по-добре цифрите.

Полетата, заградени с квадратни скоби, дават пояснения за кредитора или кредитния посредник и трябва да се заместят със съответната информация.

Част II [Ако следните елементи не могат да се поместят, така че да са ясно видими, на една страница, те се поместват в първата част на формуляра на втората страница]:

1. Погасителни вноски и, ако е уместно, ред за тяхното разпределение	Трябва да заплатите следното: [Размер, брой и честота на плащанията, които ще се извършват от потребителя] Лихвите и/или разходите се заплащат по следния начин:.....
2. Предупреждение за последиците от пропуснати или забавени плащания: <i>Пропускането или забавянето на плащания може да има сериозни последици за Вас (например принудителна продажба) и да затрудни получаването на кредит в бъдеще.</i>	
3. Право на отказ: <i>Имате право да се откажете от договора за кредит в срок от 14 календарни дни.</i>	Да/Не
4. Предсрочно погасяване <i>Имате право на частично или пълно предсрочно погасяване на кредита по всяко време.</i> Когато е приложимо Кредиторът има право на обезщетение в случай на предсрочно погасяване.	Да/Не
5. Кредитор: Физически адрес :	

Телефонен номер : Имейл: Уебадрес (*)	
6. Когато е приложимо Кредитен посредник : Физически адрес : Телефонен номер : Имейл: Уебадрес (*)	

(*) Тази информация не е задължителна.

Допълнителна информация относно договора за кредит

1. Описание на основните характеристики на кредитния продукт

1. Вид на кредита:	
2. Условия за усвояване <i>Това означава как и кога ще получите парите.</i> Когато е приложимо: Други механизми за усвояване за съответния вид договор за кредит могат да доведат до по-високи годишни проценти на разходите	Когато договорът за кредит предвижда различни начини за усвояване на кредита с различни разходи или лихвени проценти и кредиторът използва допускането, установено в приложение III, част II, буква б), се посочва, че други механизми за усвояване по съответния тип договор за кредит могат да доведат до по-висок годишен процент на разходите].
3. Когато е приложимо Изисквани обезпечения <i>Това е описание на обезпечението, което трябва да предоставите във връзка с договора за кредит.</i> [Видове обезпечения]	[Видове обезпечения]
4. Когато е приложимо: Погасяванията не водят до незабавно погасяване на главницата.	
5. Когато е приложимо: Цената е била индивидуализирана въз основа на автоматизирано вземане на решения.	

2. Разходи по кредита

<p>1. Когато е приложимо</p> <p>Различните лихвени проценти, приложими към договора за кредит</p>	<p>1. Когато е приложимо:</p> <p>%</p> <ul style="list-style-type: none"> - фиксиран или; - променлив (с показател или базов процент, приложим за първоначалния лихвен процент); - периоди; - условия, от които зависи прилагането на всеки лихвен процент; - периоди, условия и процедури за промяна на всеки лихвен процент].
<p>2. Представителен пример, илюстриращ годишния процент на разходите (ГПР) и общия размер на сумата, дължима от потребителя.</p>	<p>[% Тук се включва представителен пример, в който се посочват всички допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите].</p>
<p>3. Задължително ли е за получаването на кредита изобщо или при предлаганите условия да се сключи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - застраховка за обезпечаване на кредита, или - договор за друга допълнителна услуга <p><i>Ако разходите за тези услуги не са известни на кредитора, те не се включват в ГПР.</i></p>	<p>Да/не [ако да, вид застраховка]</p> <p>Да/не [ако да, вид допълнителна услуга]</p>

Свързани разходи	
<p>1. Когато е приложимо:</p> <p>Такси за поддържане на една или повече сметки, които са необходими за регистрирането както на погасителните операции, така и на усвояванията.</p>	
<p>2. Когато е приложимо:</p> <p>Сума на разходите за използване на определено разплащателно средство (напр. кредитна карта).</p>	
<p>3. Когато е приложимо:</p> <p>Всякакви други разходи, произтичащи от договора за кредит.</p>	
<p>4. Когато е приложимо:</p>	

Условия, при които горепосочените разходи, свързани с договора за кредит, могат да бъдат променени.	
5. Когато е приложимо: Задължение да се платят нотариални такси.	

3. Други важни правни аспекти

1. Когато е приложимо Кредиторът има право на обезщетение при предсрочно погасяване.	[Определяне на обезщетението (метод за изчисляване) в съответствие с разпоредбите за прилагане на член 29 от Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета].
2. Справки в бази данни <i>Кредиторът трябва незабавно и безплатно да Ви информира за резултата от извършена справка в база данни, ако заявлението за кредит бъде отхвърлено въз основа на такава справка.</i>	
3. Право на проектодоговор за кредит: <i>Имате право при поискване да получите безплатно копие от проектодоговора за кредит. Тази разпоредба се прилага, ако в момента на Вашето искане кредиторът желае да пристъпи към сключването на договор за кредит с Вас.</i>	.
4. Когато е приложимо: Срок, през който кредиторът е обвързан от преддоговорната информация.	Съдържащата се в настоящия формуляр информация е валидна от [...] до [...].
5. Относно обезщетенията: Имате право на извънсъдебен механизъм за подаване на жалби и претендиране на обезщетение.	5. Относно обезщетенията: [Извънсъдебен способ за решаване на спорове и претендиране на обезщетение и начини за достъп до него].
6. Предупреждение за правните и финансовите последици от неспазването <i>Неспазването на задълженията по договора за кредит, различни от забавени или пропуснати плащания, може да има сериозни последици за Вас.</i>	

7. График на погасяване	[График на погасяване, съдържащ всички плащания и погасителни вноски, които потребителят трябва да извърши през срока на договора за кредит, включително плащанията за всякакви допълнителни услуги]
-------------------------	--

Когато е приложимо

4. Допълнителна информация в случай на продажба на финансови услуги от разстояние.

а) Относно кредитора	а). Относно кредитора
1. Когато е приложимо Представител на кредитора Адрес Телефонен номер Имейл Уебадрес (*)	Идентификационни данни] [Физически адрес, предназначен за използване от потребителя]
2. Когато е приложимо Регистрация	[Търговски регистър, в който е вписан кредиторът, и регистрационен номер или еквивалентно средство за идентификация в този регистър]
3. Когато е приложимо: Надзорен орган:	
б) Относно договора за кредит	б) Относно договора за кредит
1. Когато е приложимо Упражняване на правото на отказ	[Практически указания относно упражняването на правото на отказ, указващи, наред с другото, срока за упражняване на това право, адреса, на който следва да се изпрати уведомлението, с което се упражнява правото на отказ, и последиците от неупражняване на правото на отказ]
2. Когато е приложимо Правото, възприето от кредитора като основа на отношенията с Вас преди сключването на договора за кредит.	
3. Когато е приложимо: Клауза, определяща приложимото към договора за кредит право и/или компетентния съд	[Да се въведе съответната клауза]:
4. Когато е приложимо	Информацията и договорните условия ще се предоставят на [конкретен език]. С

Езиков режим	Ваше съгласие възнамеряваме да водим кореспонденция на [конкретен език/езици] за срока на договора за кредит.
(*) Кредитору̀т по̀пълва тази информация по избор.	

Приложение № 2 към чл. 11, ал. 1:

Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за договори за кредит, които се отнасят до разсрочено плащане или други начини на погасяване на задължение, когато потребителят вече е в неизпълнение или е вероятно да изпадне в неизпълнение.

Част I [Винаги на първата страница на формуляра]:

1. Кредитор [Идентификационни данни] Когато е приложимо Кредитен посредник [Идентификационни данни]	Идентификационни данни] [Физически адрес, предназначен за използване от потребителя] [Идентификационни данни] [Физически адрес, предназначен за използване от потребителя]
2. Общ размер на кредита <i>Това означава горната граница или общата сума, предоставена по договора за кредит.</i>	
3. Срок на договора за кредит	
4. Лихвен процент по кредита или, когато е приложимо, различни лихвени проценти, приложими към договора за кредит.	[% - фиксиран или; - променлив, - периоди]
5. Годишен процент на разходите (ГПР): <i>Това е общата стойност на разходите, изразена като годишен процент от общия размер на кредита.</i> <i>ГПР помага при съпоставянето на различните предложения за сключване на договор.</i>	
6. Общата сума, която ще трябва да заплатите	[Сума на общия размер на кредита и на общите разходи по кредита за потребителя].

<i>Това е размерът на заетата главница заедно с лихвите и възможните разходи, свързани с Вашия кредит.</i>	
<p>7. Когато е приложимо:</p> <p>Кредитът се отпуска под формата на отложено плащане за конкретни стоки или конкретни услуги или е обвързан с доставката на конкретни стоки или с предоставянето на конкретни услуги</p> <p>Наименование на стоката/услугата:</p> <p>Цена:</p>	
<p>8. Разходи в случай на забавени плащания:</p>	<p>Ще Ви бъдат начислени [...] (приложим лихвен процент по кредита, механизъм за регулирането му и, когато е приложимо, лихви за просрочие)] за забавени плащания.</p>

(1) Навсякъде, където е указано „когато е приложимо“, кредиторът трябва да попълни съответното поле, ако информацията се отнася до вида кредит, или да заличи информацията или целия ред, ако информацията не е валидна за съответния вид кредит.

Обясненията в курсив следва да помогнат на потребителя да разбере по-добре цифрите.

Полетата, заградени с квадратни скоби, дават пояснения за кредитора или кредитния посредник и трябва да се заместят със съответната информация.

(2) Директива (ЕС) 2023/2225 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 2008/48/ЕО (OJ L, 2023/2225, 30.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2225/oj>).

Част II [Ако следните елементи не могат да се поместят, така че да са ясно видими, на една страница, те се поместват в първата част на формуляра на втората страница]:

<p>1. Погасителни вноски и, ако е уместно, ред за тяхното разпределение.</p>	<p>Трябва да заплатите следното:</p> <p>[Размер, брой и честота на плащанията, които ще се извършват от потребителя];</p> <p>Лихвите и/или разходите се заплащат по следния начин:</p>
<p>2. Предупреждение за последиците от пропуснати или забавени плащания.</p> <p><i>Пропускането или забавянето на плащания може да има сериозни последици за Вас (например</i></p>	

<i>принудителна продажба) и да затрудни получаването на кредит в бъдеще.</i>	
3. Право на отказ:	Да/Не
4. Предсрочно погасяване: <i>Имате право на частично или пълно предсрочно погасяване на кредита по всяко време.</i> Когато е приложимо: Кредиторът има право на обезщетение при предсрочно погасяване.	
5. Кредитор: Физически адрес: Телефонен номер: Имейл: Уеб адрес <u>(*)</u>	
6. Когато е приложимо: 6. Кредитен посредник : Физически адрес : Телефонен номер : Имейл: Уеб адрес <u>(*)</u>	

(*) Тази информация не е задължителна.

Допълнителна информация относно договора за кредит

1. Описание на основните характеристики на кредитния продукт

1. Вид на кредита	
2. Когато е приложимо Посочва се, че потребителят може да бъде приканен да погаси изцяло кредита при поискване по всяко време	
3. Когато е приложимо Цената е била индивидуализирана въз основа на автоматизирано вземане на решения.	

2. Разходи по кредита

1. Когато е приложимо: Различните лихвени проценти, приложими към договора за кредит	[% - фиксиран или - променлив (с показател или базов процент, приложим за първоначалния лихвен процент); - периоди; - условия, от които зависи прилагането на всеки лихвен процент]
2. Представителен пример, илюстриращ годишния процент на разходите (ГПР) и общата сума, която се дължи от потребителя	[% Тук се включва представителен пример, в който се посочват всички допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите].
3. Когато е приложимо: Разходи: Когато е приложимо: Условията, при които тези разходи могат да се променят:	[Разходите, приложими от момента на сключване на кредита].

3. Други важни правни аспекти

1. Прекратяване на договора за кредит.	[Условия и ред за прекратяване на договора за кредит].
2. Когато е приложимо: Кредиторът има право на обезщетение при предсрочно погасяване.	[Определяне на обезщетението (метод за изчисляване) в съответствие с разпоредбите за прилагане на член 29 от Директива (ЕС) 2023/2225].
3. Справки в база данни: <i>Кредиторът трябва незабавно и безплатно да Ви информира за резултата от извършена справка в база данни, ако заявлението за кредит бъде отхвърлено въз основа на такава справка.</i>	
4. Когато е приложимо: Срок, през който кредиторът е обвързан от преддоговорната информация.	Информацията, съдържаща се в настоящия формуляр е валидна от [...] до [...].
4. Относно обезщетенията <i>Имате право на извънсъдебен способ за решаване на спорове и претендиране на обезщетение.</i>	[Извънсъдебен способ за решаване на спорове и претендиране на обезщетение и начини за достъп до него].
5. Предупреждение за правните и финансовите последици от неспазването	

<i>Неспазването на задълженията по договора за кредит, различни от забавени или пропуснати плащания, може да има сериозни последици за Вас.</i>	
6. График на погасяване	[График на погасяване, съдържащ всички плащания и погасителни вноски, които потребителят трябва да извърши през срока на договора, включително плащанията за всякакви допълнителни услуги].

Когато е приложимо:

4. Допълнителна информация в случай на продажба на финансови услуги от разстояние

а) Относно кредитора:	
1. Когато е приложимо: Представител на кредитора Адрес: Телефонен номер: Имейл: Уебадрес (*)	[Идентификационни данни] [Физически адрес, предназначен за използване от потребителя].
2. Когато е приложимо: Регистрация:	[Търговски регистър, в който е вписан кредиторът, и регистрационен номер или еквивалентно средство за идентификация в този регистър].
3. Когато е приложимо: Надзорен орган:	
б) Относно договора за кредит	
1. Когато е приложимо: Упражняване на правото на отказ	[Практически указания относно упражняване на правото на отказ, указващи, наред с другото, срока за отказ, адреса, на който следва да се изпрати уведомлението, с което се упражнява правото на отказ, и последиците от неупражняване на правото на отказ].
2. Когато е приложимо:	

Правото, възприето от кредитора като основа на отношенията с Вас преди сключването на договора за кредит.	
3. Когато е приложимо: Клауза, определяща приложимото към договора за кредит право и/или компетентния съд.	[Да се въведе съответната клауза]
4. Когато е приложимо: Езиков режим:	Информацията и договорните условия ще се предоставят на [конкретен език]. С Ваше съгласие възнамеряваме да водим кореспонденция на [конкретен език/езици] за срока на договора за кредит.

(*) Кредиторът попълва тази информация по избор.

Приложение № 3 към чл. 22, ал. 2

1. Изчисляване на годишния процент на разходите по кредита (ГПР):

Годишният процент на разходите по кредита се изчислява по следната формула:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-S_l}$$

където:

X е ГПР, който може да се изчисли по алгебричен път или чрез последователни приближения, когато другите параметри в уравнението са известни;

m е поредният номер на последното усвояване по кредита;

k е поредният номер на усвояване по кредита, следователно $1 < k < m$;

C_k е размерът на усвояването k;

t_k е интервалът, изразен в години и части от година, между датата на първото усвояване на сума по кредита и датата на следващите усвоявания на суми по кредита, следователно t₁ = 0;

m' е поредният номер на последната погасителна вноска или плащане на разходи;

l е поредният номер на погасителна вноска или плащане на разходи;

D_l е размерът на погасителна вноска или плащане на разходи;

S_l е интервалът, изразен в години и части от годината, между датата на първото усвояване на сума по кредита и датата на всяка погасителна вноска или плащане на разходи.

2. Изчисляването на годишния процент на разходите по кредита се извършва при отчитане на следните общи положения:

а) платените от страните по договора суми по различно време не е задължително да са равни и да се заплащат на еднакви периоди от време;

б) за начална дата се смята датата на първото усвояване;

в) Интервалите между датите, използвани в изчисленията, се изразяват в години или в части от годината. Приема се, че годината има 365 дни (или 366 дни през високосните години), 52 седмици или 12 осреднени месеца. Приема се, че месецът има 30,41666 дни (т.е. 365/12), независимо дали годината е високосна, или не.

Когато интервалите между датите, използвани при изчисленията, не могат да бъдат изразени като цяло число седмици, месеци или години, те се изразяват като цяло число на един от тези периоди в съчетание с определен брой дни. Когато се използват дни:

- се брои всеки ден, включително съботите, неделите и празниците;

- равните периоди и дните се броят обратно, като се започва от датата на първото усвояване;

- продължителността на периода в дни се получава, като не се брои първият ден и се брои последният ден, и се изразява в години чрез разделяне на този период на броя на дните (365 или 366) на цялата година, като се брои обратно от последния ден към същия ден на предходната година.

г) резултатът от изчисленията се изразява с точност до поне един знак след десетичната запетая; когато следващото число след десетичната запетая е по-голямо или равно на 5, предходното след десетичната запетая число се закръгля с една единица нагоре;

д) уравнението по т. 1 може да се преобразува в сбор от положителни или отрицателни парични потоци (A_k), т.е. усвоените и погасените суми ще бъдат получени или погасени за периодите от 1 до k , изразени в години, по следния начин:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k}$$

където S е настоящият баланс на паричните потоци; при равенство между положителните и отрицателните парични потоци тази стойност следва да е нула.

3. Изчисляването на годишния процент на разходите по кредита се извършва при отчитане на следните допълнителни допускания:

а) договърът за потребителски кредит ще е валиден за срока, за който е бил сключен, и кредиторът и потребителят ще изпълняват своите задължения в съответствие с условията и сроковете по договора;

б) при договор за потребителски кредит, който съдържа клаузи, позволяващи изменение на лихвения процент и на стойността или размера на някои разходи, включени в ГПР по кредита, които не могат да получат конкретно стойностно изражение към момента на неговото изчисляване, ГПР по кредита се изчислява, като се приеме, че лихвата и другите разходи са неизменни спрямо техния първоначален размер и ще се прилагат до изтичането на срока на договора;

в) ако договорът за кредит предоставя на потребителя различни възможности по отношение на неговото усвояване, допуска се, че общият размер на кредита е усвоен незабавно и изцяло;

г) ако договорът за кредит предоставя на потребителя различни възможности по отношение на неговото усвояване, но предвижда ограничения по отношение на сумата по кредита и срока при различните начини на усвояване, кредитът се смята за усвоен на най-ранната дата, предвидена в договора, и съобразно предвидените ограничения за усвояването му;

д) ако договорът за кредит предлага на потребителя различни начини на усвояване с прилагане на различни лихвени проценти или на различни разходи, приема се, че общият размер на кредита е усвоен при най-високите стойности за лихвен процент и разходи, обичайно приложими при усвояване на средства по този вид договори за кредит;

е) при договор за кредит под формата на овърдрафт се приема, че общият размер на кредита е усвоен изцяло и за целия срок на договора; ако срокът на договора за кредит под формата на овърдрафт не е известен, при изчисляването на ГПР се приема, че срокът на договора е три месеца;

ж) при договор за кредит с неопределен срок, различен от договора за кредит под формата на овърдрафт, посочен в буква "е", се приема, че кредитът се предоставя за срок една година, считано от датата на първоначалното му усвояване, и че окончателното плащане, направено от потребителя, погасява остатъка от главницата, лихвата и други разходи, ако има такива; главницата се погасява от потребителя на равни месечни вноски и погасяването започва един месец след датата на първоначалното му усвояване.

в случаите, когато главницата трябва да бъде погасена изцяло с еднократно плащане в рамките на всеки погасителен период, се приема, че следващите усвоявания и погасявания на пълния размер на главницата, направени от потребителя, настъпват в рамките на период една година; лихвата и другите разходи се начисляват в съответствие с тези усвоявания и погасявания на главницата и съгласно клаузите, предвидени в договора за кредит.

Договор за кредит с неопределен срок по тази буква е договорът за кредит без определен срок, в т.ч. договорът за кредит, който трябва да бъде погасен изцяло в рамките на или след определен период от време и който, след като веднъж е бил погасен, може да бъде усвояван отново;

з) при договор за кредит, различен от договора за кредит под формата на овърдрафт, посочен в буква "е", и от договора за кредит с неопределен срок, посочен в буква "ж", се приема, че:

- ако датата или размерът на вноската за погасяване на главницата, която потребителят следва да плати, не може да бъдат установени, се смята, че погасяването е извършено на най-ранната дата и в размер на най-ниската сума, предвидени в договора за кредит;

- ако датата, на която е сключен договорът за кредит, не е известна, за дата на първоначално усвояване на кредита се приема датата, от която остава най-кратък период от време между датата на първоначалното усвояване на кредита и датата, на която потребителят трябва да направи първата вноска;

и) когато датата или размерът на вноската, която потребителят следва да плати, не може да бъдат установени въз основа на сключения договор за кредит или на допусканията, посочени в букви "е", "ж" или "з", се приема, че плащането е извършено съобразно датите и условията, изисквани от кредитора, а когато те не са известни, се приема, че:

- лихвите се плащат едновременно с погасяването на главницата;

- разходи, различни от лихвите, изразени като еднократна сума, се плащат на датата, на която е сключен договорът за кредит;

- разходи, различни от лихвите, изразени като няколко плащания, се плащат на равни периоди от време, считано от датата на първото погасяване на главницата, и ако размерът на тези плащания не е известен, се приема, че те са с еднакъв размер;

- окончателното плащане погасява остатъка от главницата, лихвата и другите разходи, ако има такива.

к) ако договорът за потребителски кредит не предвижда общ размер на кредита, се приема, че той е 1500 евро;

л) ако за ограничен период от време или за ограничена сума се предлагат различни лихвени проценти и различни разходи, се приема, че лихвеният процент и разходите, приложими за целия срок на договора за кредит, са тези с най-високите стойности;

м) при договор за потребителски кредит, за който е договорен фиксиран лихвен процент за началния период на договора, в края на който се определя нов лихвен процент, който впоследствие периодично се коригира в съответствие с определен договорен индекс, при изчисляването на ГПР се приема, че считано от края на периода, който е с фиксиран лихвен процент, лихвеният процент е същият като в момента на изчисляване на ГПР в зависимост от стойността на договорения в този момент индекс.